

RM.0004.215.2019

# MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ 59 – 400 JAWOR, ul. Legnicka 12

tel.: 076/870-33-87  
076/870-29-62

fax: 076/870-54-93

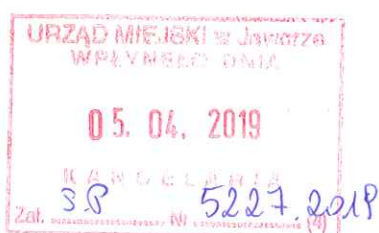
MOPS.0004.0410.9.2019

Jawor, dnia 04.04.2019r.

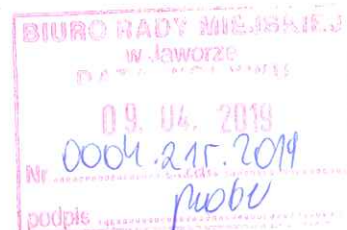
L.dz.1395/2019

RM + ZBM  
08.04.2019

H. Rode  
10.04.19



Urząd Miejski w Jaworze  
Rynek 1  
59 – 400 Jawor



Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze w załączeniu przekazuje Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworze za rok 2018 celem przedstawienia Radzie Gminy.

DYREKTOR  
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej  
w Jaworze  
Barbara Polńska

Do wiadomości:

1. Adresat
2. a/a

Załączniki:

1. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworze za rok 2018.



RM.0004.215.2019

BIURO RADCY MIEJSKIEJ  
w Jaworze  
DATA .....

09.04.2019

Nr 0004.215.2019

podpis .....

*puber*

## Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworze za rok 2018

Jawor, marzec 2019 r.

## Spis treści:

I.	Informacje wstępne.....	3
1.	Podstawy prawne.....	5
2.	Struktura wydatków oraz procent ich wykonania.....	6
II.	Działania podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.....	11
1.	Zadania realizowane w oparciu o ustawę o pomocy społecznej.....	11
1.1	Zadania własne i zlecone gminy .....	11
2.	Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.....	26
3.	Dodatki mieszkaniowe, dodatki energetyczne i stypendia szkolne.....	27
4.	Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, Karta Dużej Rodziny	29
5.	Potwierdzenie prawa do świadczeń zdrowotnych.....	33
6.	Sala Dziennego Pobytu.....	34
7.	Dzienny Dom Pobytu „Senior-Wigor”.....	35
8.	Świetlica Środowiskowa z Elementami Socjoterapii.....	37
10.	Poradnia Rodzinna.....	43
11.	Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.....	49
12.	Gminny Zespół Interdyscyplinarny.....	51
III.	Wnioski końcowe.....	54

## I. INFORMACJE WSTĘPNE

Ośrodek Pomocy Społecznej jest budżetową jednostką organizacyjną Gminy, utworzony na mocy uchwały Miejskiej Rady Narodowej w Jaworze XII/63/90 z dnia 26 IV 1990r. Realizuje zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej, kierując się ustaleniem Burmistrza Miasta, oraz zadania z zakresu administracji rządowej, kierując się ustaleniami przekazanym przez wojewodę. Ośrodkiem kieruje dyrektor przy pomocy zastępy dyrektora i głównej księgowej. Zadania Ośrodka określa statut przyjęty uchwałą LXI/320/06 Rady Miejskiej w Jaworze z dnia 25.01.2006 z późniejszymi zmianami. Wydatki pokrywane są częściowo z budżetu państwa, a częściowo ze środków własnych gminy. MOPS w Jaworze jest jednym z podstawowych podmiotów polityki społecznej w Gminie, który wykonuje nie tylko zadania wynikające z ustawy z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej, ale także zadania wynikające z innych ustaw przekazanych do realizacji przez organy Gminy, (Radę Miejską, Burmistrza), na rzecz mieszkańców naszego miasta, tj:

- ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy prawo energetyczne - dodatki energetyczne,
- ustawy o systemie oświaty – stypendia szkolne,
- ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy o udzieleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Karty Dużej Rodziny

Na dzień 31 grudzień 2018r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Jaworze zatrudnionych było, na umowę o pracę: 79 osób, w tym 1 osoba przebywająca na urlopie wychowawczym, 1 osoba na urlopie macierzyńskim, 1 osoba przebywająca na świadczeniu rehabilitacyjnym, 3 osoby zatrudnione na umowę o pracę w ramach zastępstwa. 16 osób zatrudnionych jest na umowę – zlecenie.

## **Cel i zadania Pomocy Społecznej**

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie w/w sytuacjom, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy.

## 1. PODSTAWY PRAWNE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze realizuje swoje zadania m.in. w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ( Dz. U. z 2018 roku, poz. 1508 ze zm.).
2. Ustawę z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 2220 ze zm.).
3. Ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1878 ze zm.)
4. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ).
5. Ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510 ze zm.)
6. Ustawę z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 180 ze zm.)
7. Ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm. )
8. Ustawę z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ( Dz. U. z 2018 r., poz. 554 ze zm.).
9. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.)
10. Ustawę z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2017 r. poz. 2092 ze zm.)
11. Ustawę z dnia 10 kwietnia 1997 roku – Prawo Energetyczne (Dz.U. z 2018 r. poz. 755 ze zm.)
12. Ustawę z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz.U. z 2018 r. poz. 1457 ze zm.)
13. Ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1030 ze zm.)
14. Ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (Dz.U. z 2018 roku, poz.2137 ze zm.)

15. Ustawę o Karcie Dużej Rodziny z dnia 5 grudnia 2014 r. (Dz.U. z 2017r. poz.1832 ze zm.)

16. Ustawę o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016 r. (Dz.U. z 2019 r. poz.473)

## 2. Struktura wydatków oraz procent ich wykonania.

Dział	Rodzaj	§	Objaśnienie do paragrafów wydatkowych	PLAN	Zadania własne	% WYKONANIA
<b>ZWALCZANIE NARKOMANII</b>						
851	85153	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 300,00	565,83	24,60
		4300	Zakup usług pozostałych	14 580,00	14 580,00	100,00
<b>Razem 85153</b>				<b>16 880,00</b>	<b>15 145,83</b>	<b>84,56</b>
<b>PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHOLIZMOWI</b>						
851	85154	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	14 988	11 771,72	78,54
		4120	Składki na Fundusz Pracy	2 506	43,49	1,74
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe (umowy zlecenie)	96 824	85 782,00	88,60
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	7 900	5 327,55	67,44
		4220	Zakup środków żywności	5 000	4 545,51	90,91
		4260	Zakup energii	9 980	9 393,66	94,12
		4300	Zakup usług pozostałych	26 360	21 534,65	81,69
		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	600	-	-
		4430	Różne opłaty i składki	600	198,00	33,00
		4520	Oplaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	600	319,44	53,24
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	1 000	-	-
<b>Razem 85154</b>				<b>166 358,00</b>	<b>138 916,02</b>	<b>83,50</b>
<b>POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ</b>						
851	85195	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	3 140,00	3 140,00	100,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	555,31	554,67	99,88
		4120	Składki na Fundusz Pracy	40,69	39,21	96,36
<b>Razem 85195</b>				<b>3 736,00</b>	<b>3 733,88</b>	<b>99,94</b>
<b>DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ</b>						
852	85202	4330	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	1 295 069,00	1 283 888,77	99,14
<b>OŚRODKI WSPARCIA</b>						
	85203	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do	1 104,00	892,79	80,87



			wynagrodzeń			
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	213 165,00	212 349,61	99,62
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	14 100,00	14 094,99	99,96
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	39 235,00	38 966,07	99,31
		4120	Składki na Fundusz Pracy	5 462,00	4 320,93	79,11
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	15 550,00	13 368,76	85,97
		4220	Zakup środków żywności	175 740,00	105 425,95	59,99
		4260	Zakup energii	34 800,00	17 682,29	50,81
		4270	Zakup usług remontowych	44 600,00	41 654,52	93,40
		4280	Zakup usług zdrowotnych	545,00	292,00	53,58
		4300	Zakup usług pozostałych	9 300,00	7 974,46	85,75
		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	3 000,00	2 834,75	94,49
		4430	Różne opłaty i składki	1 000,00	615,50	61,55
		4440	Odpisy na ZFŚS	8 300,00	8 300,00	100,00
		4520	Oplaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	2 420,00	2 113,92	87,35
<b>Razem 85203</b>				<b>568 321,00</b>	<b>470 886,54</b>	<b>82,86</b>
<b>ZADANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY</b>						
<b>852</b>	<b>85205</b>	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	5 500,00	<b>2 034,65</b>	36,99
		4300	Zakup usług pozostałych	3 500,00	<b>3 424,20</b>	97,83
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	2 500,00	-	-
				<b>11 500,00</b>	<b>5 458,85</b>	<b>47,47</b>
<b>Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej</b>						
<b>852</b>	<b>85213</b>	<b>4130</b>	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	<b>84 800,00</b>	<b>83 404,78</b>	<b>98,56</b>
<b>Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe</b>						
<b>852</b>	<b>85214</b>	<b>3110</b>	Świadczenia społeczne	633 000,00	575 482,31	90,91
		<b>4300</b>	Zakup usług pozostałych	18 000,00	5 375,10	29,86
				<b>651 000,00</b>	<b>580 857,41</b>	<b>120,78</b>
<b>DODATKI MIESZKANIOWE</b>						
<b>852</b>	<b>85215</b>	3110	Świadczenia społeczne	513 712,00	477 108,50	92,87
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	5 316,00	3 014,91	56,71
		4300	Zakup usług pozostałych	3 000,00	2 515,27	83,84
		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	1 800,00	1 800,00	100,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	500,00	330,00	66,00
<b>Razem 85215</b>				<b>524 328,00</b>	<b>484 768,68</b>	<b>92,46</b>

**ZASIŁKI STAŁE**

<b>852</b>	<b>85216</b>	<b>3110</b>	Świadczenia społeczne	<b>514 100,00</b>	<b>511 844,37</b>	<b>99,56</b>
------------	--------------	-------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------

**OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ**

<b>852</b>	<b>85219</b>	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	8 480,00	7 509,80	88,56
		3110	Świadczenia społeczne	133 990,00	133 605,19	99,71
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 694 779,00	1 623 612,36	95,80
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	109 115,00	109 082,06	99,97
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	297 761,00	288 344,39	96,84
		4120	Składki na Fundusz Pracy	41 497,00	27 402,10	66,03
		4140	Wpłaty na PFRON	62 900,00	62 674,00	99,64
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe (umowy zlecenie)	19 375,00	13 687,50	70,65
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	64 200,00	57 272,79	89,21
		4260	Zakup energii	74 400,00	61 525,72	82,70
		4270	Zakup usług remontowych	10 000,00	4 597,00	45,97
		4280	Zakup usług zdrowotnych	2 300,00	1 564,47	68,02
		4300	Zakup usług pozostałych	133 572,00	125 712,82	94,12
		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	10 800,00	8 722,15	80,76
		4410	Podróże służbowe krajowe	4 000,00	687,29	17,18
		4430	Różne opłaty i składaki	12 000,00	5 990,02	49,92
		4440	Odpisy na ZFŚŚ	45 790,00	45 790,00	100,00
		4480	Podatek od nieruchomości	500,00	496,00	99,20
		4520	Oplaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	3 600,00	3 164,76	87,91
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	15 000,00	13 391,98	89,28
			<b>Razem 85219</b>	<b>2 744 059,00</b>	<b>2 594 832,40</b>	<b>94,56</b>

**Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze**

<b>852</b>	<b>85228</b>	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	6 341,00	5 648,44	89,08
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	717 971,50	704 828,89	98,17
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	47 630,50	43 096,81	90,48
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	124 058,00	115 440,36	93,05
		4120	Składki na Fundusz Pracy	17 197,00	12 791,13	74,38
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	9 120,00	2 865,00	31,41
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	8 939,00	5 304,57	59,34
		4220	Zakup środków żywności	500,00	7,47	1,49
		4260	Zakup energii	1 500,00	700,00	46,67
		4280	Zakup usług zdrowotnych	1 839,00	1 480,00	80,48
		4300	Zakup usług pozostałych	1 000,00	524,01	52,40

		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	1 800,00	202,95	11,28
		4410	Podróże służbowe krajowe	2 200,00	2 129,54	96,80
		4440	Odpisy na ZFŚŚ	21 401,00	21 401,00	100,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	800,00	354,80	44,35
<b>Razem 85228</b>				<b>962 297,00</b>	<b>916 774,97</b>	<b>95,27</b>
<b>POMOC W ZAKRESIE DOŻYWIANIA</b>						
<b>852</b>	<b>85230</b>	3110	Świadczenia społeczne	731 400,00	450 717,28	61,62
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	6 800,00	6 800,00	100,00
<b>Razem 85230</b>				<b>738 200,00</b>	<b>457 517,28</b>	<b>61,98</b>
<b>POMOC DLA CUDZOZIEMCÓW</b>						
<b>852</b>	<b>85231</b>	3110	Świadczenia społeczne	<b>2 000,00</b>	<b>500,00</b>	25,00
<b>Pozostała działalność ( u nas prace społecznie użyteczne + Senior-Wigor, wynagrodzenie dla kuratorów)</b>						
852	<b>85295</b>	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	742,69	565,03	76,08
		3110	Świadczenia społeczne	74 000,00	46 445,03	62,76
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	187 563,49	147 255,66	78,51
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	13 945,49	10 233,77	73,38
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	34 303,54	26 550,10	77,40
		4120	Składki na Fundusz Pracy	4 778,61	3 306,14	69,19
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	15 901,61	14 306,28	89,97
		4220	Zakup środków żywności	49 475,72	17 002,17	34,36
		4260	Zakup energii	27 138,90	19 947,56	73,50
		4270	Zakup usług remontowych	4 582,00	2 854,07	62,29
		4280	Zakup usług zdrowotnych	680,80	592,38	87,01
		4300	Zakup usług pozostałych	5 235,08	3 417,51	65,28
		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	1 042,73	973,17	93,33
		4410	Podróże służbowe krajowe	158,20	-	-
		4430	Różne opłaty i składki	158,20	-	-
		4440	Odpisy na ZFŚŚ	4 861,00	4 861,00	100,00
		4520	Oplaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	1 013,74	985,31	97,20
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	158,20	-	-
<b>Razem 85295</b>				<b>425 740,00</b>	<b>299 295,18</b>	<b>70,30</b>
<b>POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW</b>						
<b>854</b>	<b>85415</b>	3240	Stypendia dla uczniów	<b>160 000,00</b>	<b>87 655,42</b>	54,78

**Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego**

855	<b>85502</b>	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	600,00	400,00	66,67
		3110	Świadczenia społeczne	5 757 958,00	5 605 016,26	97,34
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	199 364,00	192 919,78	96,77
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	14 289,00	14 288,10	99,99
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	36 386,00	34 856,49	95,80
		4120	Składki na Fundusz Pracy	4 579,00	4 367,11	95,37
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	9 781,00	6 950,71	71,06
		4280	Zakup usług zdrowotnych	200,00	128,50	64,25
		4300	Zakup usług pozostałych	12 612,00	12 611,40	100,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	200,00	-	-
		4440	Odpisy na ZFŚŚ	6 996,00	6 996,00	100,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 000,00	-	-
<b>Razem 85502</b>				<b>6 043 965,00</b>	<b>5 878 534,35</b>	<b>97,26</b>

**KARTA DUŻEJ RODZINY**

855	<b>85503</b>	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	201,00	155,58	77,40
-----	--------------	------	--------------------------------	--------	--------	-------

**WSPIERANIE RODZINY**

855	<b>85504</b>	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	869,00	869,00	100,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	97 164,00	64 493,89	66,38
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4 524,00	4 523,51	99,99
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	11 975,00	11 860,03	99,04
		4120	Składki na Fundusz Pracy	1 696,00	1 644,64	96,97
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	3 029,00	3 029,00	100,00
		4280	Zakup usług zdrowotnych	200,00	183,00	91,50
		4330	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	390 000,00	379 588,31	97,33
		4440	Odpisy na ZFŚŚ	2 371,00	2 371,00	100,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 348,00	1 285,65	95,37
<b>Razem 85504</b>				<b>513 176,00</b>	<b>469 848,03</b>	<b>91,56</b>
<b>Ogółem 851+852+854+855</b>				<b>15 425 730,00</b>	<b>14 284 018,34</b>	<b>92,60</b>

## **II. Działania podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**

### **1. Zadania realizowane w oparciu o ustawę o pomocy społecznej.**

#### **1.1 Zadania własne i zlecone gminy.**

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;

15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;

15a) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

16) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;

17) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;

18) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;

19) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

2. Do zadań własnych gminy należy:

1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;

2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;

3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;

4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;

5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiołową lub ekologiczną;

3) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Uchwałą NR XVI/80/2015 Rady Miejskiej w Jaworze z dnia 28 października 2015 r. przyjęto Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Jawora na lata 2016 – 2020. Natomiast Ocena Zasobów Pomocy Społecznej dokonywana jest przez Ośrodek do 30 kwietnia każdego roku. Zasoby te obejmują w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej. Ocena zasobów pomocy społecznej obejmuje również osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny.

Świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek strony lub z urzędu na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego oraz decyzji administracyjnej. Każda wydana decyzja o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy poprzedzona jest przeprowadzonym wywiadem środowiskowym w miejscu zamieszkania osoby ubiegającej się o pomoc. Wywiad środowiskowy przeprowadzany jest przez pracownika socjalnego w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin, aby na podstawie uzyskanej wiedzy można było przyznać pomoc. Na jego podstawie pracownik socjalny dokonuje analizy i oceny sytuacji danej osoby lub rodziny i formułuje wnioski, stanowiące podstawę planowania pomocy. Wywiad środowiskowy zawiera dane osoby, z którą przeprowadza się wywiad oraz dane rodziny, pozostającej i nie pozostającej we wspólnym gospodarstwie domowym, ustala się łączny dochód w rodzinie oraz stałe wydatki w ciągu miesiąca, opisuje sytuację mieszkaniową, zdrowotną oraz rodzinną. Podczas wywiadu ustala się w jaki sposób rodzina lub osoba funkcjonuje w środowisku, rozmowa dotyczy również sytuacji zawodowej, niepełnosprawności lub uzależnień, jeśli te problemy dotyczą rodziny. Określa się również przyczyny wystąpienia z wnioskiem o udzielenie pomocy, a także potrzeby i oczekiwania osoby, z którą przeprowadzany jest wywiad. Ustalenia tych wszystkich kwestii pozwala

całościowo spojrzeć na sytuację osoby i rodziny i zaplanować działania, odnoszące się do każdego poruszanego problemu. Wywiad środowiskowy zawiera również wnioski pracownika socjalnego oraz plan pomocy i działań na rzecz rodziny.

W 2018 roku przyznano decyzją świadczenie 677 osobom. Świadczenia pieniężne przyznano 402 osobom natomiast niepieniężne 344 osobom.

#### LICZBA RODZIN I OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZYMNANO DECYZJĄ ŚWIAD.	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
0		1	2	4
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	1	677	539	969
w tym:	2	402	387	736
świadczenia pieniężne				
świadczenia niepieniężne	3	344	285	548

Najczęstszym powodem przyznania pomocy było ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, a także alkoholizm.

#### POWODY PRYZYNNANIA POMOCY

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN
UBÓSTWO	247
SIEROCTWO	0
BEZDOMNOŚĆ	27
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	27
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	20
BEZROBOCIE	224
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	228
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	381
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	44



W TYM:	17
RODZINY NIEPEŁNE	
RODZINY WIELODZIECNE	3
PRZEMOC W RODZINIE	10
ALKOHOLIZM	89
NARKOMANIA	10
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	5
ZDARZENIE LOSOWE	3
SYTUACJA KRYZYSOWA	0

W 2018 roku wydano ogółem 2983 decyzje administracyjne, w tym: 91 decyzji umarzających postępowanie, 2490 decyzje przyznające świadczenie, 49 uchyleń decyzji i 353 zmian decyzji. Podział na rodzaj udzielonego świadczenia przedstawia poniższa tabela.

#### LICZBA I RODZAJ PRYZNANYCH ŚWIADCZEŃ

<b>Świadczenie</b>	<b>Łączna liczba wydanych decyzji przyznających</b>
Zasiłek celowy	707
Zasiłek okresowy	338
Zasiłek stały	65
Wieloletni Program Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania w tym:	
- Zasiłki celowe	632
- Posiłki w szkole	96
- Posiłki w przedszkolu i żłobku	37
- Posiłki w Centrum Usług Socjalnych	116

Posiłki	212
Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	50
Schronienie	45
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	30
Usługi opiekuńcze	98
Sala Dziennego Pobytu	10
Dzienny Dom „SENIOR-WIGOR”	54
<b>Razem</b>	<b>2490</b>

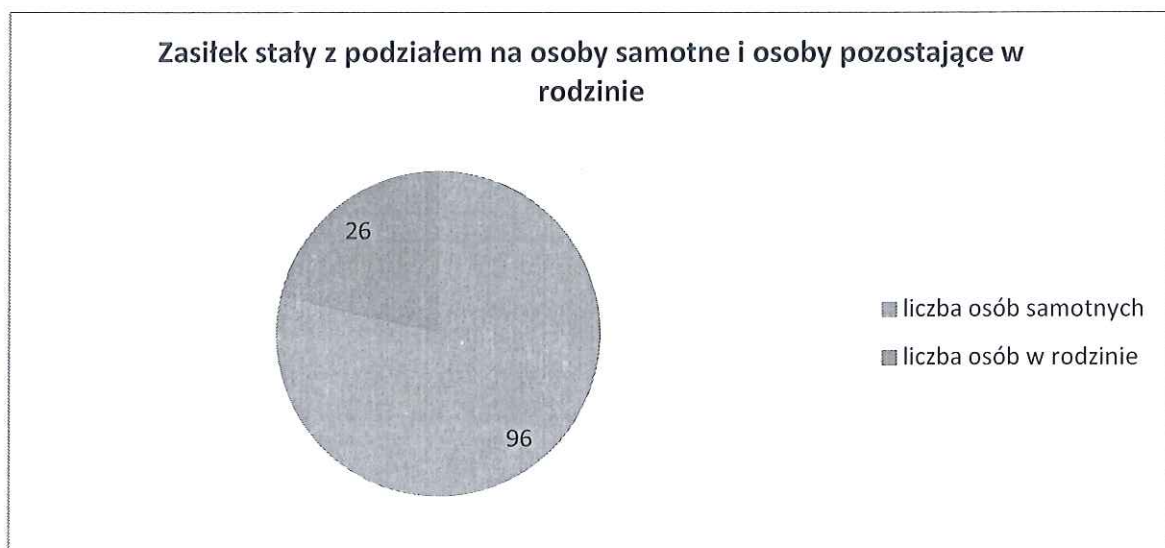
W 2018 r. wydano 45 decyzji odmownych. Najczęstszymi powodami odmowy przyznania świadczenia było: przekroczenie kryterium dochodowego oraz brak współpracy osoby/rodziny z pracownikiem socjalnym.

<b>Świadczenie</b>	<b>Łączna liczba wydanych decyzji odmownych</b>
Zasiłek celowy	25
Zasiłek okresowy	5
Zasiłek stały	6
Wieloletni Program Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania w tym:	6
- Zasiłki celowe	5
- Posiłki w szkole	1
Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	3
<b>OGÓLEM</b>	<b>45</b>

**Zasilek stały** przysługuje:

1. pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
2. pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W 2018 r. przyznano zasilek stały 122 osobom, w tym 96 osób to osoby samotnie gospodarujące.



**Zasilek okresowy** przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

2. Zasilek okresowy ustala się:

- 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie;
- 2) w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a

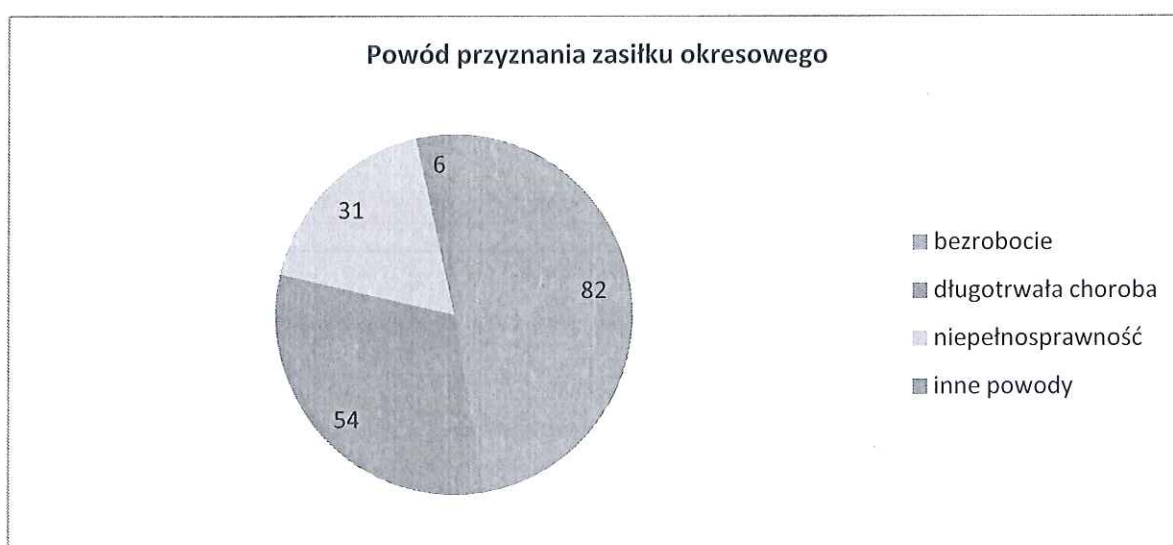
dochodem tej rodziny.

3. Kwota zasiłku okresowego ustalona zgodnie z ust. 2 nie może być niższa niż 50% różnicy między:

- 1) kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby;
- 2) kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

4. Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie.

W 2018 roku przyznano zasiłek okresowy 151 osobom. Powód przyznania zasiłku okresowego przedstawia poniższy wykres.



\* Liczba osób, które otrzymały zasiłek okresowy nie będzie równa liczbie powodów przyznania gdyż jedna osoba może mieć przyznany zasiłek okresowy z różnych powodów, kilka razy.

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany *zasiłek celowy*. Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany: specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

W 2018 r. przyznano zasiłki celowe dla 350 osób. Zostały przyznane z przeznaczeniem na zakup leków, żywności, opału, odzieży lub zaspokojenie najpilniejszych potrzeb tj.

uregulowanie opłat mieszkaniowych, zakup artykułów higienicznych, dojazdu do szpitala lub schroniska dla osób bezdomnych.

Pomoc na zakup opału otrzymało 131 osób w tym: 88 osób otrzymało pomoc w formie zakupu i dowozu opału natomiast 43 osoby otrzymały pomoc finansową w formie zasiłku celowego na zakup opału. Zasiłek celowy może zostać udzielony kilkakrotnie w ciągu roku dla tej samej osoby.

Z programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” skorzystało 683 osoby. Świadczenie pieniężne na zakup żywności (zasiłek celowy w ramach wieloletniego programu dożywiania) przyznano decyzją dla 224 osób, świadczenia rzeczowe w postaci produktów żywnościowych dla 13 osób. Z pomocy w formie posiłku skorzystało 170 osób.

Z obiadów w Centrum Usług Socjalnych skorzystało 197 osób (pomoc udzielana w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania...” oraz na podstawie uchwały rady gminy), w tym 56 osób otrzymało pomoc w formie obiadów wożonych do miejsca zamieszkania. Z obiadów w szkołach w 2018 r. skorzystało 78 dzieci, w przedszkolach i żłobkach 41 dzieci.

*Specjalne zasiłki celowe* przyznano dla 109 osób, z uwagi na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, niezaradność życiową przy przekroczeniu kryterium dochodowego u rodzin w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

W 2018 roku 40 osób otrzymywało wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd na kwotę 141 526,00 zł. Środki pochodziły z budżetu państwa. Natomiast wynagrodzenie, za sprawowanie kurateli otrzymało 16 kuratorów. W 2018 r. wypłacono im z tego tyt. 37 978,91 zł. Środki pochodziły z budżetu gminy.

1 rodzina otrzymała pomoc finansową w formie zasiłku celowego dla cudzoziemców.

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie *usług opiekuńczych* lub *specjalistycznych usług opiekuńczych*.

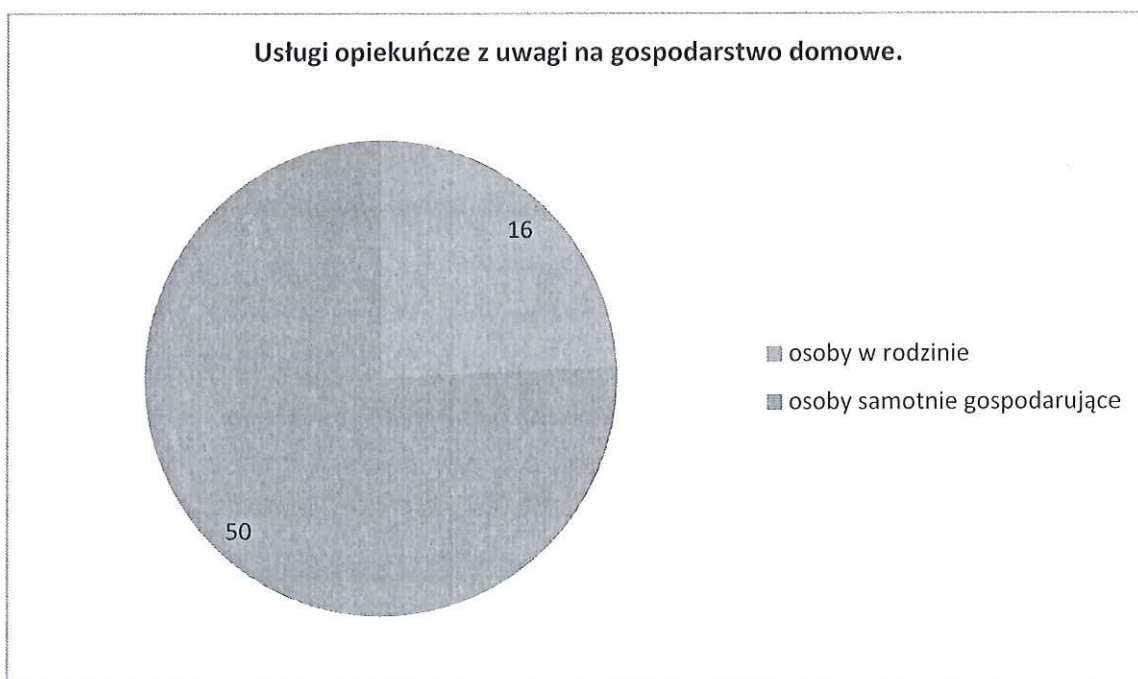
*Usługi opiekuńcze* lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują

pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Osrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

Uchwała Rady Gminy określa szczegółowe zasady przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również tryb ich pobierania.

W 2018 r. pomocą w formie usług opiekuńczych było objętych 66 osób, w tym 16 to osoby w rodzinie i 50 osoby samotnie zamieszkujące.



Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane są na podstawie Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. Rozporządzenie określa: warunki i tryb ustalania oraz pobierania opłat za specjalistyczne usługi świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz warunki całkowitego lub częściowego zwolnienia z opłat. Tą formą pomocy było objętych 18 osób w tym: 4 osoby w rodzinie i 14 osób samotnych.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić

niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

W 2018 roku w Domach Pomocy Społecznej przebywało 60 osoby. 17 osób skierowano do DPS w 2018 r., pozostałe osoby były kierowane we wcześniejszych latach.

**Osoba bezdomna** to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

W 2018 roku zarejestrowano 54 osoby bezdomne z terenu Gminy Jawor, którym przyznano pomoc w formie talonów do sklepu, zasiłków celowych na zakup odzieży, obuwia i odzieży, leków, środków higienicznych itp. 17 osobom bezdomnym, za ich zgodą, zapewniono pobyt w następujących schroniskach:

1. Schronisko dla bezdomnych „Przystań” Leśna,
2. Monar- Markot Dom dla Bezdomnych i Najuboższych w Wałbrzychu,
4. Schronisko dla Bezdomnych Towarzystwo Pomocy im Św. Brata Alberta w Jeleniej Górze
5. Towarzystwo Pomocy im Św. Brata Alberta Schronisko dla Bezdomnych w Świdnicy

Pozostałe 37 osób przebywało na terenie Jawora oraz innych miejscowości, nocując u znajomych lub w miejscach publicznych.

Wśród zarejestrowanych osób bezdomnych - 14 osoby oczekują na przydział mieszkania z zasobów Gminy. 1 osoba otrzymała lokal komunalny, ma wprowadzić się do końca maja 2019. Pozostała część nie może złożyć wniosku, ponieważ zbyli mieszkania, lub wnioski zostały odrzucone z powodu niespełnienia jakiegoś kryterium lub są po eksmisji bez lokalu zastępczego. Pozostali nie złożyli wniosku o mieszkanie, nie przebywają na terenie Jawora i obecnie nie ma kontaktu z nimi.

W okresie zimowym Ośrodek kładzie szczególny nacisk na zapewnienie bezpieczeństwa osobom bezdomnym. W tym celu organizowane są razem z Policją wspólne patrole po miejscach w których przebywają bezdomni. Osoby, które wyrażają chęć pobytu w schronisku kierowane są do Schronisk dla Osób Bezdomnych. Natomiast te, które decydują się na pobyt w Jaworze otrzymują pomoc w postaci odzieży i obuwia zimowego, gorącego posiłku, leków itp.

W roku 2018 dokonano pochówku losoby, która nie posiadała prawa do zasilku pogrzebowego ani bliskich osób uprawnionych do pochówku.

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi oraz rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej. Praca socjalna prowadzona jest w oparciu o dokonanie diagnozy sytuacji klienta przez pracownika socjalnego, opracowanie planu pomocy i wsparcia w zależności od indywidualnej sytuacji oraz posiadanego potencjału osoby lub rodziny. Może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Kontrakt jest pisemną umową zawartą pomiędzy osobą ubiegającą się o pomoc a pracownikiem socjalnym określającą uprawnienia i zobowiązania stron zmierzające do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej danej osoby lub rodziny. Kontrakt przyczynia się do odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, prawidłowego pełnienia ról społecznych. W przypadku odmowy zawarcia kontraktu, niedotrzymania jego postanowień, nieuzasadnionej odmowy podjęcia pracy itp., ośrodek pomocy społecznej może odmówić pomocy finansowej lub ją wstrzymać. Pomoc w ramach pracy socjalnej obejmuje w szczególności:

1. udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych
2. poradnictwo dotyczące udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe
3. pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie do działań samopomocowych w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, środowisk społecznych
4. poprawę funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, w tym:

A) Praca socjalna na rzecz poprawy sytuacji ekonomicznej osób i rodzin - udzielanie informacji o możliwości otrzymania świadczeń alimentacyjnych, świadczeń rodzinnych i pielęgnacyjnych, świadczeń emerytalno-rentowych, kierowanie klientów w celu pozyskania stypendium dla dzieci, współpraca ze Spółdzielnią Mieszkaniową oraz Zakładem Gospodarki Komunalnej w sprawie uzyskania ulg i umorzeń w zaległościach mieszkaniowych, pomoc w uzyskaniu dodatku mieszkaniowego.



b) Praca socjalna na rzecz poprawy sytuacji osób biernych zawodowo - kierowanie do Klubu Integracji Społecznej przy ulicy Kwiatowej celem nabycia umiejętności poszukiwania pracy, kierowanie do prac społecznie-użytecznych na rzecz społeczności lokalnej, kierowanie do udziału w projektach finansowanych ze środków Unii Europejskiej.

c) Praca socjalna na rzecz poprawy stanu zdrowia oraz prawidłowego funkcjonowania osób niepełnosprawnych i starszych - pomoc w uzyskaniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, częste kontrolowanie systematycznego leczenia, kierowanie i pomoc w uzyskaniu sprzętu medycznego, współpraca z rodziną w sprawie usług opiekuńczych, zapewnienie należytej opieki dla osób jej potrzebujących, pomoc w uzyskaniu miejsca w takich placówkach jak Dom Pomocy Społecznej czy Zakład Opiekuńczo - Leczniczy, kierowanie do Ośrodka Wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie przy ulicy Starojaworskiej, Sali Dziennego Pobytu, Dziennego Domu Pobytu „Senior +”.

d) Praca socjalna na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawienia warunków rozwoju dziecka w środowisku – skierowanie dzieci do Świetlicy Środowiskowej z Elementami Socjoterapii, składanie wniosków do Sądu o wgląd w sytuację dziecka, uzyskanie postanowień dotyczących sytuacji prawnej dziecka, wprowadzanie asystenta do rodziny wymagającej wsparcia w obszarze opiekuńczo -wychowawczym, kierowanie do terapeuty rodziny, ujawnianie przemocy domowej, zakładanie Procedury Niebieskiej Karty, bieżący monitoring rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, podejrzeniem występowania przemocy – tam gdzie jest założona Niebieska Karta oraz po zamknięciu procedury NK i monitoring rodzin zastępczych. Ważnym działaniem jest współpraca z Poradnią Rodzinną tut. Ośrodka w celu inicjowania działań związanych z utworzeniem grup wsparcia dla matek mających problemy wychowawcze z dziećmi oraz motywowanie klientów do regularnego udziału w warsztatach dla rodziców podnoszących kompetencje rodzicielskie, szczególnie tam gdzie występują zaburzenia funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Praca socjalna wykonywana przez pracowników socjalnych jest najbardziej niewymiernym elementem działań podejmowanych wobec osób i rodzin korzystających z pomocy ośrodka. Trudno oszacować efekty pracy socjalnej m.in. z powodu długofalowości podejmowanych działań, złożoności problemów, a także zdarzających się powrotów do dysfunkcji w szczególności osób uzależnionych. W codziennej pracy pracownicy socjalni współpracują ze szkołami, pedagogami, policją, kuratorami sądowymi, prokuraturą, Urzędem Miejskim, komornikami sądowym, zakładem energetycznym, gazownią, ośrodkami pomocy społecznej,

Spółdzielnią Mieszkaniową, Zarządem Lokalami Komunalnymi, poradniami zdrowia psychicznego, Poradnią Rodzinną, Szpitalem, PCPR, placówkami opiekuńczo – wychowawczymi, pracodawcami itp.

W 2018 roku pracownicy socjalni przeprowadzili postępowania administracyjne w następujących sprawach:

1. 22 wywiady alimentacyjne na wniosek innych ośrodków pomocy społecznej;
2. 48 wywiady alimentacyjne u członków rodzin zobowiązanych do alimentacji na terenie miasta na rzecz podopiecznych korzystających z różnych form pomocy udzielanych przez tut. Ośrodek;
3. 114 sporządzonych kontraktów socjalnych , w tym część A – 67 sztuk , natomiast część B - 47 kontraktów;
4. Pisma wysłane w sprawie klientów i rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworze oraz odpowiedzi na pisma do:
  - sądy -115
  - PCPR -45
  - Komenda Powiatowa Policji - 46
  - zakłady pracy - 12
  - placówki służby zdrowia -24
  - MOPS, GOPS - 134
  - Komornik sądowy - 13
  - przedszkola, żłobki - 7
  - ZLK - 24
  - ZUS, KRUS - 102

- Prokuratura - 8
- Samorządowe Kolegium Odwoławcze - 8
- Urząd Miejski -38
- GKRPA -8
- Powiatowy Urząd Pracy – 2
- DPS, ZOL - 96
- Urząd Skarbowy -4
- Zakłady Karne -1
- Rzecznik Praw Dziecka – 2
- Kancelaria Prezydenta -1
- Dolnośląski Urząd Wojewódzki - 5
- Organizacje pozarządowe – 9

5. Liczba spraw / pism oraz odpowiedzi na pisma / zaświadczeń w sprawie osób niekorzystających z pomocy tutejszego Ośrodka - 400 spraw

6. Sporządzono 17 wywiadów do Działu Świadczeń Rodzinnych na zasiłek specjalny opiekuńczy

7. Udział w 5 sprawach sądowych dot. wynagradzania dla kuratorów lub opiekunów prawnych

8. Udział w 188 posiedzeniach grup roboczych GZI ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

9. Liczba wydanych skierowań na żywność z programu FEAD - 238

10. Prowadzono 55 postępowań w sprawie objęcia dostępem do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

## **2 Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020**

Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

Ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy. Ze środków przekazanych gminom z Programu udziela się wsparcia w szczególności:

- 1) dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- 2) uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- 3) osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym – w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W 2018 roku w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania: skorzystało 683 osoby, w tym 170 osób skorzystało z pomocy w formie posiłku. 224 osoby otrzymały pomoc w formie zasiłku celowego na zakup żywności, a 13 osób otrzymało pomoc w formie art. żywnościowych w sklepach spożywczych.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Przyznanie takiej pomocy w przypadku przyjęcia przez gminę odpowiedniego programu osłonowego, nie wymaga wydania decyzji administracyjnej w sprawie i ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego. Liczba

dzieci i uczniów, którym udzielono pomocy nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym. 20 dzieci skorzystały z tej formy pomocy w 2018 roku.

### **3. Dodatki mieszkaniowe, dodatki energetyczne, stypendia i zasilki szkolne.**

#### **3.1 Dodatki mieszkaniowe**

Dodatek mieszkaniowy jest formą pomocy od gminy dla osób, które nie są w stanie same pokryć kosztów utrzymania mieszkania. Przyznawany jest na okres 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku.

W ramach realizacji omawianej formy pomocy w roku 2018 przyjęto 467 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego, z czego rozpatrzonych pozytywnie zostało 437 a zakończonych wydaniem decyzji odmownej 30. Najliczniejszą kategorię klientów ubiegających się o przyznanie dodatku mieszkaniowego stanowili użytkownicy mieszkań należących do gminy - 281 gospodarstw domowych, z zasobu spółdzielczego 115 gospodarstw domowych a w zasobie prywatnym były to 2 gospodarstwa domowe. W zasobie należącym do Towarzystwa Budownictwa Społecznego z dodatku mieszkaniowego skorzystało 9 gospodarstw domowych, a we wspólnotach mieszkaniowych skorzystało 54 rodzin.

Łączna kwota dodatków mieszkaniowych wypłaconych w 2018 roku wyniosła 462.742,78 zł. Na dodatki mieszkaniowe w zasobie gminnym została przeznaczona kwota 255.849,75 zł., natomiast w zasobie spółdzielczym 133.291,21 zł. Na wspólnoty mieszkaniowe przekazana została kwota 49.710,59 zł. Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2018 roku w zasobie prywatnym wyniosła 3019,13 zł., a w mieszkaniach należących do Towarzystwa Budownictwa Społecznego 9019,13 zł. 10920,48 zł. zostało przeznaczony na dodatki mieszkaniowe z innym zasobem ( np. umowa użyczenia lub podnajmu mieszkania).

Gospodarstw domowych, które po raz pierwszy skorzystały z dodatku mieszkaniowego w 2018 roku było 34. Decyzji wstrzymujących wypłatę dodatku mieszkaniowego z powodu wystąpienia zaległości obejmujących pełne 2 miesiące wydano 26; decyzji odwołujących dotację do mieszkania wydano 23 a decyzji wygaszających zostało opracowanych 4. W 2018 roku sporządzono 221 list wypłat dotyczących wypłaty dodatków mieszkaniowych. W związku z przyznaniem dodatku mieszkaniowego zostało przeprowadzonych 18 wywiadów środowiskowych w miejscu zamieszkania. W roku 2018

średnia kwota dodatku mieszkaniowego wyniosła 163,63 zł.

W roku 2018 zostały wniesione 3 odwołania za pośrednictwem tut. Ośrodka do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Legnicy. W dwóch przypadkach SKO utrzymało w mocy decyzje tut. Ośrodka, natomiast w ostatnim przypadku organ odwoławczy uchylił zaskarżoną decyzję w całości i przyznał stronie dodatek mieszkaniowy.

### **3.2 Dodatek energetyczny**

Dział Dodatków Mieszkaniowych zajmuje się również przyznawaniem świadczenia tj. **dodatku energetycznego**. Dodatek energetyczny przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej.

Odbiorca wrażliwy energii elektrycznej - to osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Kryteria uprawniające do otrzymania dodatku energetycznego:

- przyznanie prawa do dodatku mieszkaniowego
- posiadanie umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej
- zamieszkiwanie w miejscu dostarczania energii elektrycznej

W 2018 roku osób korzystających z w/w formy pomocy było 221. Łączna kwota wypłaconych dodatków energetycznych wyniosła 14.653,03 zł.

### **3.3 Stypendia i zasilki szkolne**

Od września 2015 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje się realizacją świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym, którymi są:

1. stypendia szkolne
2. zasilki szkolne

Obydwa świadczenia mogą być udzielone uczniom zamieszkałym na terenie gminy Jawor, którzy rozpoczynają i kontynuują naukę w szkole, a których dochód na osobę w rodzinie do

30 września 2018 r. nie przekraczał kwoty 514 zł, a od miesiąca października 2018 nie przekracza kwoty 528 zł.

Pomoc materialna jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji i umożliwienia pokonywania barier wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia.

W okresie od 01.01. 2018 do 31.12.2018 zostało złożonych 92 wnioski o przyznanie stypendium szkolnego. Wydano 86 decyzji przyznających w/w świadczenie i 6 decyzji odmownych. W wykazanym okresie nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie zasiłku szkolnego.

Na stypendia szkolne w 2018 roku wydatkowano kwotę 87.655,42 zł., w tym środki własne gminy wyniosły 17.531,08 zł.

#### **4. Świadczenia rodzinne, Fundusz alimentacyjny, Karta Dużej Rodziny**

W roku 2018 pracownicy działu przeprowadzili szereg postępowań, z czego 2102 spraw zakończyło się wydaniem decyzji administracyjnej. W sprawie świadczeń rodzinnych wydano 1652 decyzje, 450 decyzji dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wydano 67 Kart Dużej Rodziny.

##### **4.1 Fundusz alimentacyjny**

Forma wsparcia osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów, przy czym zadania wynikające z ustawy połączone są z zadaniami zmierzającymi do zwiększania odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji.

Przysługiwanie świadczenia uzależnione jest od sytuacji rodzinnej i materialnej wierzycieli. W związku z tym zobowiązani są do zgłaszania wszelkich zmian swojej sytuacji w celu ponownej weryfikacji przysługiwania świadczenia w trakcie trwania okresu świadczeniowego, co wiązało się z prowadzeniem postępowań wyjaśniających, które w części zakończyły się wydaniem decyzji. Również na wniosek wierzycieli zmieniano decyzje z powodu zmiany wysokości zasądzonych alimentów.

Przekazywano informacje do 5 biur informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego. W związku z tym, iż należności przypadające od dłużnika alimentacyjnego z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego

podlegają ściągnięciu wraz z odsetkami w drodze egzekucji sądowej na podstawie przepisów o egzekucji świadczeń alimentacyjnych tut. Ośrodek wszczyna egzekucję lub przyłącza się do egzekucji prowadzonych wobec dłużników alimentacyjnych.

W związku z tym, iż okres świadczeniowy rozpoczyna się 1 października a kończy się 30 września roku następnego okres sprawozdawczy obejmuje dwa okresy świadczeniowe, t.j. 2017/2018 oraz 2018/2019.

Tabela nr 1. Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 2018 r.

<i><b>I.p.</b></i>	<i><b>świadczenia</b></i>	<i><b>Kwota wypłaconych świadczeń</b></i>
1.	Fundusz alimentacyjny	985.491,00 zł

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych ma na celu odzyskanie wypłaconych świadczeń, natomiast egzekucję alimentów prowadzi komornik sądowy oraz komornik skarbowy. Wobec dłużników alimentacyjnych zamieszkałych w naszej gminie przeprowadzono następujące działania:

- Przeprowadzono wywiady alimentacyjne oraz odebrano oświadczenia majątkowe,
- Zobowiązano dłużników do zarejestrowania się jako bezrobotny lub poszukujący pracy,
- Wszczęto postępowania dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań,
- Złożono wnioski o ściganie za przestępstwo określone art. 209 § 1 Kk,
- Złożono wnioski do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego,
- Zgodnie z ustawą przekazywano informację do biura informacji gospodarczego zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego,
- Każdorazowo po dokonanej wpłacie należności od komornika lub dłużnika dokonywano zgodnie z ustawą proporcjonalnego podziału zwróconych należności.

O podjętych działaniach oraz uzyskanych nowych okolicznościach sprawy informowano organ właściwy wierzyciela oraz komornika sądowego. Przekazano komornikom sądowym informacje mających wpływ na skuteczność egzekucji świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadów alimentacyjnych i oświadczeń majątkowych odebranych od dłużników.



## 4.2 Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne są formą wsparcia dla rodzin z dziećmi, jak również dla osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, obejmują:

- Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami ( z tytułu urodzenia dziecka, z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, z tytułu samotnego wychowywania dziecka, z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania).

Warunkiem przyznania prawa do dodatków jest ustalone prawo do zasiłku rodzinnego oraz spełnione kryterium do poszczególnych dodatków.

Zasiłek rodzinny uzależniony jest od sytuacji dochodowej i rodzinnej, a świadczeniobiorca zobowiązany jest zgłaszać wszelkie zmiany swojej sytuacji w celu zweryfikowania dalszego przysługiwania zasiłku rodzinnego.

- Świadczenia opiekuńcze, t.j. zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz uzależnione są od posiadanego orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, przy czym specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje m.in. w przypadku spełnienia kryterium dochodowego.
- Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka przysługuje w przypadku spełnienia kryterium dochodowego oraz pozostawania pod opieką lekarską od 10 tygodnia ciąży.
- Świadczenie rodzicielskie

W związku z tym, iż okres zasiłkowy rozpoczyna się 1 listopada a kończy się 31 października roku następnego okres sprawozdawczy obejmuje dwa okresy zasiłkowe, t.j. 2017/2018 oraz 2018/2019.

Wydatki na świadczenia rodzinne w roku 2018 r.

<i>l.p.</i>	<i>Świadczenia</i>	<i>Kwota wypłaconych świadczeń</i>
1.	Zasiłek rodzinny z dodatkami	1.614.352,52 zł
2.	Świadczenia opiekuńcze	2.183.958,00 zł
3.	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia się dziecka	135.000,00 zł
4	Świadczenie rodzicielskie	389.908,00 zł

Ze względu na skomplikowane i niejednoznaczne unormowania prawne, interpretacje ministerstwa, orzeczenia sądów administracyjnych i Trybunału Konstytucyjnego oraz zachodzące nieustannie zmiany w sytuacji dochodowej i rodzinnej świadczeniobiorców konieczne jest bieżące śledzenie zmian, przeprowadzanie szkoleń wewnętrznych, udział w szkoleniach zewnętrznych oraz zakup fachowej literatury.

Poza zmianami wynikającymi z przepisów na ilość pracy działu wpływają zmiany zachodzące w sytuacji rodzinnej i materialnej świadczeniobiorców, którzy każdą zmianę mającą wpływ na przysługiwanie świadczeń winni zgłaszać, w celu weryfikacji przez pracowników, co do dalszego przysługiwania świadczenia. W związku z tym przeprowadzono szereg postępowań wyjaśniających i sprawdzających, część z nich zakończyła się wydaniem decyzji administracyjnej.

W dziale prowadzone są postępowania w związku z ubezpieczeniem zdrowotnym i społecznym osób pobierających świadczenia opiekuńcze, co wiąże się z comiesięcznym zgłaszaniem raportów oraz indywidualnych zgłoszeń.

Ponieważ zmiany leżące po stronie świadczeniobiorców zachodzą również w okresie zmiany okresu zasiłkowego ilość obowiązków znacznie zwiększa się w tym okresie, aby zachować płynność prac w dziale oraz zachować ustawowe terminy niezbędne jest korzystanie ze wsparcia w postaci stażu z PUP.

### **4.3 Zasilek dla opiekunów**

Zasilek dla opiekunów przyznany osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, uzależniony jest od posiadanego orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności. Prawo do zasiłku dla opiekuna zostało ustalone na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności zostało wydane na czas określony.

Wydatki na zasilek dla opiekuna w roku 2018 r.

<i><b>l.p.</b></i>	<i><b>Świadczenia</b></i>	<i><b>Kwota wypłaconych świadczeń</b></i>
1.	Zasilek dla opiekuna	52.924,00 zł

**4.4 „Za życiem”** – świadczenie jednorazowe, w wysokości 4.000,00 zł przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka (tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeśli wystąpiła do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka) bez względu na dochód, po wypełnieniu stosownego wniosku oraz podpisaniu zawartych w nim oświadczeń i dołączeniu wymaganych dokumentów. Wraz z wnioskiem należy przedłożyć zaświadczenie, że matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną najpóźniej od 10 tygodnia ciąży do porodu (zaświadczenie lekarskie, które potwierdza u dziecka ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu). *Wymóg ten nie dotyczy opiekuna prawnego, opiekuna faktycznego i osoby, która przysposobiła dziecko.*

Wydatki na jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000,00 zł – „za życiem” w roku 2018.

<i><b>l.p.</b></i>	<i><b>Świadczenia</b></i>	<i><b>Kwota wypłaconych świadczeń</b></i>
1.	„za życiem”	16.000,00 zł

#### **4.5 Karta Dużej Rodziny.**

Jest to system zniżek dla rodzin wielodzietnych, przysługujący rodzinom z przynajmniej trójką dzieci. W 2018 r. przyjęto 13 wniosków, na podstawie których wydano 67 KDR.

### **5. Potwierdzenie prawa do świadczeń zdrowotnych**

Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcy, jest decyzja wójta (burmistrza, prezydenta) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, potwierdzająca to prawo.

Decyzję wydaje się po:

1) przedłożeniu przez świadczeniobiorcę dokumentów potwierdzających:

a) posiadanie obywatelstwa polskiego,

b) zamieszkiwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2) przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego;

3) stwierdzeniu spełniania kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;

4) stwierdzeniu braku okoliczności, o której mowa w art. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,

Decyzję wydaje się na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego - na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej, złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest:

1) dzień złożenia wniosku,

2) w przypadku udzielania świadczeń w stanie nagłym - dzień udzielenia świadczenia

- chyba że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

W 2018 roku zostało wydanych 43 decyzji potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej. W 5 przypadkach wydano decyzje odmowne. Powodem odmowy było: przekroczenie kryterium dochodowego oraz możliwości ubezpieczenia z innego tytułu.

## **6. Sala Dziennego Pobytu**

Sala Dziennego Pobytu przeznaczona jest dla osób chorych, niepełnosprawnych, do 60-go roku życia, z terenu gminy Jawor, wymagających działań opiekuńczych. W 2018 roku z usług SDP skorzystało 10 osób.

Pobyt w Sali daje możliwość atrakcyjnego spędzenia czasu w towarzystwie innych osób, stwarza możliwość samorealizacji w trakcie odbywania różnego rodzaju zajęć dostosowanych do osób niepełnosprawnych.

Sala Dziennego Pobytu funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00 – 15:00.

Uczestnicy mogą skorzystać z gorącego posiłku - obiad wydawany w godzinach 12:00-14:00 (odpłatny, przyznawany odrębną decyzją administracyjną).

Korzystanie z usług Sali Dziennego Pobytu daje uczestnikom różnorodne korzyści: kontakty z innymi ludźmi, możliwość samorealizacji, rozwijania zainteresowań, wzrost poczucia własnej wartości, poczucie przynależności i bezpieczeństwa.

Działania realizowane w SDP są zindywidualizowane, dopasowane do wieku i stanu zdrowia. Celem Sali jest uaktywnienie społeczne uczestników umożliwiając im samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie.

Łącznie odbyło się imprez : 69

- imprezy kulturalne - 10
- imprezy okazjonalne- 55
- imprezy turystyczne- 4

## **7. Dzienny Dom Pobytu „Senior +”**

Dzienny Dom „Senior +” w Jaworze jest placówką wsparcia dziennego przeznaczoną dla osób w wieku 60+ z terenu gminy Jawor, nieaktywnych zawodowo, wymagających działań opiekuńczych.

Celem działalności Domu jest wsparcie seniorów poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej.

W 2018 roku w zajęciach DD uczestniczyło 27 seniorów. Zajęcia w Dziennym Domu „Senior-WIGOR trwają co najmniej 8 godzin dziennie od poniedziałku do piątku, w godzinach 7<sup>00</sup>-15<sup>00</sup>. Dom zapewnia gorący posiłek - obiad wydawany w godzinach 12<sup>00</sup> - 14<sup>00</sup>.

Działania Dziennego Domu „Senior – WIGOR” mają na celu:

- ✓ Aktywizację uczestników poprzez rozwijanie ich zainteresowań indywidualnych i uzdolnień.
- ✓ Zapewnienie bezpiecznego miejsca do wielogodzinnego przebywania i godnego spędzania czasu.
- ✓ Kształtowanie właściwych postaw zrozumienia, tolerancji i życzliwości.
- ✓ Umożliwienie realizacji potrzeb kulturalnych, rekreacyjnych, towarzyskich, m.in. poprzez organizację uroczystości okolicznościowych, świąt, wspólnych udziałów w imprezach.
- ✓ Integrację społeczną umożliwiającą pozostawanie w społeczności lokalnej i środowisku rodzinnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu.
- ✓ Prowadzenie różnorodnych form terapii zajęciowej (organizowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych )
- ✓ Kompensowanie braków w rozwoju i niedoborze kontaktów emocjonalnych
- ✓ Stwarzanie odpowiedniej atmosfery wzbudzającej poczucie bezpieczeństwa

i zaufania

- ✓ Polepszenie jakości życia podopiecznych
- ✓ Prowadzenie stolówki dla osób starszych.

### Formy aktywizacji seniorów

- ✓ **Terapia poprzez sztukę – arteterapia**, zajęcia plastyczne – malowanie, rysowanie, szydełkowanie, wykonywanie prac plastycznych z zastosowaniem różnych technik.
- ✓ **Terapia pracą** – ergoterapia, porządkowanie sali, pomoc w dekorowaniu Ośrodka, podlewanie kwiatów, sprzątanie w Ośrodku i wokół niego.
- ✓ **Trening umiejętności społecznych**- rozmowa terapeutyczna grupowa i indywidualna, uczestniczenie w spotkaniach i zasady zachowania się w grupie.
- ✓ **Gry i zabawy stolikowe** ( puzzle, warcaby, gry planszowe, kręgle i inne)
- ✓ **Dbanie o wygląd zewnętrzny**- zasady higieny, ubiór, makijaż, ścinanie włosów.
- ✓ **Biblioterapia** – biblioterapia oparta na słowie: czytanie książek, prasy, dyskusje, recenzje, pogadanki, wymiana myśli, refleksje, oglądanie programów TV, filmów na DVD.
- ✓ **Muzykoterapia** – śpiewanie piosenek, słuchanie muzyki, zagadki muzyczne, ćwiczenia rytmiczne, taniec, możliwość wyrażania siebie, taniec integracyjny, naśladowanie głosów np. ptaków, zwierząt, klaskanie... gra na instrumentach.
- ✓ **Zajęcia edukacyjne** – związane z pozyskiwaniem nowych wiadomości z różnych dziedzin  
( cykl spotkań z Miejską Biblioteką Publiczną, Działem Promocji Zdrowia - SANEPID, Policją, Muzeum )
- ✓ **Zajęcia usprawniające** – gimnastyka poranna, spacer, siłownia zewnętrzna na terenie placówki.
- ✓ **Zajęcia umysłowe** – zagadki, rebusy, łamigłówki,
- ✓ **Zajęcia relaksacyjne** – (masaż – mata masująca, Sala Doświadczeń Świata )
- ✓ **Imprezy kulturalne** ( Wigilia, Śniadanie Wielkanocne, Muzeum, Bal Karnawałowy i inne związane z kalendarzem)
- ✓ **Imprezy okolicznościowe** – ( urodziny, imieniny uczestników, spotkania z ciekawymi osobami, udział w konkursach, spotkania towarzyskie związane z kalendarzem)
- ✓ **Imprezy turystyczne** – (wiosenne grillowanie, Piknik „Zielono mi...”, spacer, wycieczki)

- ✓ **Praktyki zawodowe** – współpraca z Zespołem Szkół (dawny) MEDYK. Praktyki zawodowe odbywają słuchacze Studium Terapii Zajęciowej, Opiekuna Medycznego.

## **9. Świetlica Środowiskowa z Elementami Socjoterapii.**

Do Świetlicy środowiskowej z elementami socjoterapii w Jaworze uczęszczają dzieci w wieku 6-15 lat, których rodzice są podopiecznymi MOPS-u.

Świetlica funkcjonuje w roku szkolnym od poniedziałku do piątku w godzinach 13<sup>00</sup>-18<sup>00</sup>, a w dniach wolnych od nauki: ferie i wakacje – 10<sup>00</sup>-15<sup>00</sup>.

Zajęcia odbywają się w dwóch grupach wiekowych: 6-10 lat i 11-15 lat, według założonego rocznego planu pracy i harmonogramu dnia. W okresie styczeń – czerwiec 2018 r. do świetlicy zapisanych było 24 dzieci, w miesiącu wakacyjnym- sierpniu 2018r. uczęszczało 19, natomiast od września do grudnia 2018 r. jest zapisanych 18 dzieci.

Dzieci przebywając w świetlicy otrzymują posiłek w postaci słodkiej bułki i ciepłego napoju. Jest to tzw. podwieczorek lub drugie śniadanie. Czasami są one wzbogacane owocami. Degustują też potrawy sporządzone przez siebie w czasie zajęć kulinarnych. Przed świętami Bożego Narodzenia dzieci otrzymały paczki świąteczne oraz podarunki od sponsora.

Pracą opiekuńczo – wychowawczo – terapeutyczno - profilaktyczną zajmowało się w ostatnim czasie 5 wychowawców, posiadających wymagane kwalifikacje, często nawet o dwóch lub trzech specjalnościach. Zajęcia są organizowane w oparciu o diagnozę potrzeb sporządzaną przez Poradnię Rodzinną przy MOPS, indywidualny plan pracy z dzieckiem uwzględniający w/w diagnozę, obserwację zachowania dziecka w czasie pobytu w świetlicy i zebrane informacje o nim z domu i szkoły.

Plan pracy świetlicy zawiera następujące działy:

- \*zajęcia polegające na organizacji jej pracy,
- \*zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze,
- \*zajęcia sportowo-turystyczno-rekreacyjne,
- \*zajęcia artystyczno-teatralne,
- \*zajęcia informatyczne,
- \*zajęcia opiekuńczo-wychowawcze,
- \*zajęcia socjoterapeutyczno-profilaktyczne,
- \* pracę z rodziną.

Na jego podstawie prowadzone są z uczestnikami różnego rodzaju zajęcia, m.in.:

-dydaktyczno-wyrównawcze mające na celu wyrównywanie braków wiedzy i umiejętności dydaktycznych w czasie indywidualnej pomocy w nauce (utrwalanie znajomości liter alfabetu, poprawa techniki głośnego czytania ze zrozumieniem, utrwalanie tabliczki mnożenia, doskonalenie w zakresie czterech podstawowych działań matematycznych, utrwalanie zasad poprawnej pisowni, znajomości części mowy, usprawnianie myślenia logicznego, orientacji przestrzennej, umiejętności polisensorycznych w Sali Doświadczenia Świata, sprawności manualnej, spostrzegawczości, koordynacji wzrokowo-ruchowo-słuchowej i in.),

-sportowo-turystyczno-rekreacyjne mające na celu m.in. rozwijanie zainteresowań sportowych, turystycznych, rekreacyjnych, aktywnego spędzania czasu wolnego, propagowanie zdrowego stylu życia ( spacer, wycieczki, rajdy turystyczne, wspólne grillowanie, gry i zabawy terenowe, wykorzystanie dostępnych obiektów: basen, kręgielnia, boiska sportowe, trasy turystyczne, siłownia i inne),

-artystyczno-teatralne mające na celu m.in. rozwijanie zainteresowań i talentów, zagospodarowanie czasu wolnego( zajęcia plastyczne, wokalne-muzyczne, teatralne, zwiedzanie wystaw, udział w konkursach, imprezy okolicznościowe, uczestnictwo w warsztatach i zajęciach edukacyjnych i in),

-informatyczne mające na celu m.in. poszerzanie wiedzy, rozwijanie umiejętności korzystania z różnorodnych oprogramowań komputerowych, uczenie racjonalnego i bezpiecznego korzystania z Internetu, filmów i gier edukacyjnych, wyszukiwanie określonych informacji na dany temat i in.

-opiekuńczo-wychowawcze mające na celu m.in. zaspokojenie potrzeby przynależności, poczucia bezpieczeństwa, akceptacji, poznawanie praw i obowiązków, uczenie bezpiecznych zachowań w różnych miejscach, poznawanie zasad pierwszej pomocy przedmedycznej, zasad zdrowego żywienia, uczenie pożądanym społecznie norm i zasad, wdrażanie do samodzielności, pomoc w odkrywaniu i rozwijaniu indywidualnych predyspozycji, zainteresowań i zdolności, aktywizowanie wyobraźni i in.

-socjoterapeutyczno-profilaktyczne mające na celu m.in. wdrażanie do pracy zespołowej, poprawę relacji interpersonalnych, zasady poprawnej komunikacji, podniesienie poczucia własnej wartości, umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych, rozwiązywanie konfliktów, eliminowanie zachowań agresywnych, uczenie zachowań asertywnych, rozpoznawanie i unikanie zachowań ryzykownych, wyrażanie i nazywanie uczuć, uczenie



zachowań tolerancyjnych, uświadamianie skutków zażywania substancji uzależniających, mechanizm powstawania uzależnienia, rodzaje uzależnienia, bezpieczeństwo w sieci, profilaktyka zdrowotna.

-praca z rodziną mająca na celu m.in. podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności wychowawczych rodziców i opiekunów dzieci, zaangażowanie ich w życie świetlicy, zainteresowanie problemami dzieci i pomocą im.

W ramach w/w zajęć zorganizowano m.in.:

- **wyjścia: do kręgielni, na basen, na boisko „Orlik”, place gier i zabaw oraz siłownię**
- wyjście do Muzeum Regionalnego** w Jaworze na wystawę pokonkursową „Szopki bożonarodzeniowe” ;
- wyjścia do Biblioteki Miejskiej** na zajęcia edukacyjne: „Spotkanie z detektywem”, „Criminal holiday” oraz wystawę pokonkursową „Świat bez przemocy” ;
- wyjście do kościoła pod wezwaniem Św. Marcina**, gdzie dzięki kościelnemu, poznawano historię kościoła oraz jego tajemne zakamarki ;
- wyjścia do Osiedlowego Klubu „Piast”**: na wystawy pokonkursowe „Pejzaż zimowy”, „Barwy wiosny”, „Moja wakacyjna przygoda”, „Kolory jesieni”, „Pocztówka do ś. Mikołaja”, „Boże Narodzenie” oraz na zajęcia wokalnno-muzyczne „Playback shaw”;
- wyjazdy do kina Helios w Legnicy** na filmy: „Młodzi Tytani-Akcja”, „Jak zostać czarodziejem”, „Bella i Sebastian 3”, „Fernando” ;
- wyjścia do Pracowni Artystycznej Wrażliwości** na warsztaty plastyczne, gdzie dzieci robiły mozaikę w kształcie serca, projektowały i malowały worek oraz wykonywały podkładki pod szklanę;
- wycieczki do:**
  1. Fabryki bombek w Złotoryi na warsztaty malowania bombek
  2. Hydropolis we Wrocławiu na zajęcia „Zgłębiaj wiedzę o wodzie”
  3. Parku Trampolin w Legnicy
  4. Parku Rozrywki „Play City” w Legnicy
  5. Zamku w Kliczkowie
  6. zwiedzanie Jaskini Niedźwiedziej w Kletnie
  7. Centrum Edukacji Ekologicznej „Salamandra” w Myśliborzu- na warsztaty „Jak powstaje mydło” oraz „Ptaki i ich zwyczaje”
- **spotkania z policjantem** nt. „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne wakacje”, „Odpowiedzialność za czyny zabronione, przejawy demoralizacji”

- **spotkanie z pracownikiem SANEPiD-u** nt. „Zasady zdrowego żywienia – wartości odżywcze produktów spożywczych”
- **przedstawienie teatru „Duet” z Krakowa** pt. „Wilk i zając w mieście”
- **spotkanie warsztatowe z pracownikiem Ochotniczego Hufca Pracy** n.t. „Kartka z wakacji” , „Jak powstaje lemoniada”
- **spotkania integracyjne:** z okazji Dnia Babci i Dziadka oraz Walentynek, śniadanie wielkanocne, Dnia Matki i Ojca, wigilia ;
- **zajęcia wokalnno-muzyczne:** nauka kolęd i pastorałek, kobieta i matka w piosence, piosenki na Wielkanoc, ulubione piosenki, przeboje lata i wakacji, konkursy: „Jaka to melodia”, „ Pieśni Patriotycznej”, „Piosenki wakacyjnej i turystycznej”, „Klubowy Playback show”; muzykoterapia i inne;
- **zabawy świetlicowe:** m.in. „Elektron”, „Krzeseła”, „Duchy”, „Wygibajtus, „Tunel”, „Twister”, „Kalambury” ;
- **gry stolikowe:** „Chińczyk”, „Warcaby”, „Uno”, „Eurobiznes”, „Prawda czy fałsz”, „Młynek”, „Bierki”, „Państwa-miasta”, „Pamięć”, „ Kości”, „Piotruś”, „Domino”, „Monopol”, „Szachy”, klocki, „Tempo” i in. ;
- **zajęcia plastyczne,** w trakcie których dzieci poznawały nowe techniki plastyczne, dekoracje i gazetki okolicznościowe w świetlicy, laurki , kartki świąteczne ,drobne prezenty; papieroplastyka; plakat „Stop narkotykom”, wykonywały prace na konkursy;
- **zajęcia komputerowe:** przypomnienie zasad bezpieczeństwa w sieci; korzystanie z wyszukiwarki Google, praca w Wordzie, foto-shop – wybrane zagadnienia, gry edukacyjne, filmy profilaktyczne;
- **zajęcia sportowe:** m.in. gry i zabawy na śniegu (zjazd z górki na tzw. Jabłuszkach”), gra w „Piłkarzyki”, tenis stołowy, zabawy ruchowe („Berek”, „ Słupek”, „Czarodziej”, „Walki kogutów”, ze skakanką , balonami, liną), zabawy terenowe ( np. „Poszukiwanie słodkiego skarbu” , „Podchody”, „Rekreacyjny tor przeszkód”), zawody pod hasłem „Wiosna na sportowo”, „Dzień Dziecka na sportowo”, „Wakacyjna Olimpiada Sportowa”, biegi terenowe, mecze, zabawy podwórkowe ( „Zbijany”, „Dwa ognie”, „Chowanego”, „Berek”), ćwiczenia na siłowni zewnętrznej, turnieje, zespołowe gry sportowe (piłka nożna, siatkówka, koszykówka ); konkurs wiedzy o sporcie i inne;
- **zajęcia rekreacyjne:** m.in. spacer, wycieczki, pikniki integracyjne, wspólne grillowanie, gra w kometkę, ringo, gry terenowe: „Papierowa wojna”, „Poszukiwanie skarbu”; zabawa w „Budzik”, odgadywanie głosów przyrody, „Kwadrat siatkarski”; i inne;
- **zajęcia opiekuńczo-wychowawcze:** m.in. poznajemy przepisy i znaki drogowe; zajęcia

rozwijające i usprawniające umiejętności polisensoryczne w Sali Doświadczenia Świata; kulinarne; Rocznica powrotu Jawora do Macierzy, konkurs wiedzy o Jaworze; 1 Maja – Święto Pracy, Święto Flagi, 3 Maja- Święto Konstytucji, rocznica wybuchu II wojny światowej, rocznica Powstania Warszawskiego; turniej „Czy wiesz skąd jestem”, Święto Niepodległości; rola personelu medycznego w dbałości o zdrowie; Święto Ziemi- zajęcia ekologiczne, segregacja odpadów; formy grzecznościowe; Prawa i obowiązki wychowanka, Katalog Praw dziecka; Dzień Edukacji Narodowej”, cechy współczesnego nauczyciela, „Dzień Tolerancji”, „Dzień Ziemi” ,” Święto Zmarłych”- dbamy o groby tych, którzy odeszli; zasady zdrowego żywienia- pokarmy, które szkodzą; symbole i zwyczaje wielkanocne, andrzejkowe, bożonarodzeniowe; program artystyczny na śniadanie wielkanocne i wigilię, Dzień Matki i Ojca; Dzień Chłopaka, Dzień Kobiet i inne ;

**-zajęcia socjoterapeutyczne:** m.in. moja rodzina , budowanie poczucia własnej wartości, moje postanowienia noworoczne, nasza hierarchia wartości, dobre współzawodnictwo , analiza własnego zachowania- samokrytycyzm, tolerancja – każdy inny, wszyscy równi, ja w szkole, ja w klasie, moje wady i zalety , rozwiązywanie konfliktów , rodzaje agresji i sposoby jej zapobiegania, sposoby radzenia sobie z zachowaniami agresywnymi, , sposoby radzenia sobie z emocjami, agresja a przemoc, przemoc słowna- wulgaryzmy- jak je eliminować; zasady, reguły i normy społeczne; zachowania asertywne; zła i dobra komunikacja; „magiczne słowo „Przepraszam”, wagary jako przejaw demoralizacji; rodzaje uczuć (pozytywne i negatywne); czarne albo białe – dobro i zło; bez złości mamy więcej radości; odpowiedzialność za siebie i innych, cechy przyjaciela; podsumowanie minionego roku- co się nam udało zrealizować z naszych planów, a czego nie;

**- zajęcia profilaktyczne:** m.in. projekcje filmów: „Piłem i brałem”- problem alkoholu i narkomanii, „Obietnica”- problem picia alkoholu wśród młodzieży”, „Samookaleczenia”, „Palenie tytoniu a fizjologia człowieka”, „Dopalacze”, „Uzależnienie od telefonu komórkowego”, „Uzależnienie od gier komputerowych”, „Uzależnienie od portali społecznościowych”; tematy m.in.: „Rodzaje substancji uzależniających”, „Dzień bez papierosa”, „Papieros cichy zabójca”, „Uzależnienie- wplność czy niewola”; mechanizm powstawania uzależnienia, cechy osób uzależnionych; dopalacze to śmierć, przemoc fizyczna i psychiczna, uczymy się zachowań aprobowanych społecznie; zachowania ryzykowne; łamanie praw przez nieletnich; postawy rodziców z problemem alkoholowym; jak rodzice odbierają nasze niestosowne zachowania, katalog praw dziecka; zasady zdrowego żywienia; bezpieczne ferie i wakacje, bezpieczna droga do szkoły; profilaktyka grypy; higiena ciała i odzieży i inne;

W 2018 roku kontynuowano projekt „**Rodzina Miśków**”, który adresowany był do dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Cele realizowane w świetlicy to: budowanie klimatu bezpieczeństwa i zaufania, integracja grupy; poprawa społecznego i emocjonalnego funkcjonowania dzieci; wykształcenie u dzieci umiejętności interpersonalnych. Świetlicę wyposażono w pomoce, tj. zestaw miśków, broszurę „Przytul mnie...”, książkę „Pomoc psychologiczna dzieciom z rodzin alkoholowych”.

Uczestniczono też w ogólnopolskiej kampanii pod patronatem Fundacji „Po drugie”- „**19 dni bez przemocy i krzywdzenia dzieci i młodzieży**”, której koordynatorem w Jaworze był Gminny Zespół Interdyscyplinarny d/s Przemocy w Rodzinie. W dniach 1-19 listopada 2018 roku wszyscy zaangażowani nosili przypięte pomarańczowe wstążki. W ramach kampanii zorganizowano warsztaty dla rodziców przeprowadzone przez pedagoga i policjantów , spotkanie policjanta z dziećmi na temat: „Zagrożenia związane ze stosowaniem używek oraz konsekwencji wynikających z zachowań aspołecznych i kar z nimi związanych”, przeprowadzono zajęcia: „Postawy wobec przemocy rówieśniczej”, „Katalog Praw Dziecka”, obejrzano filmy: „Agresja”, „Bylling-przemoc rówieśnicza w szkole”, przygotowano dekoracje oraz ulotki informacyjne.

Przez cały rok zachowanie uczestników świetlicy było oceniane i punktowane. Co miesiąc podsumowywano zdobyte punkty w „**Konkursie zachowania**”, a najlepszych - premiowano nagrodami. Na koniec roku szkolnego zwycięzcom konkursu wręczono atrakcyjne nagrody.

Do realizacji zajęć w Świetlicy środowiskowej z elementami socjoterapii wykorzystano następujące programy profilaktyczne i edukacyjne, m.in.:

- „Jak żyć z ludźmi” (MEN), którego celem jest m.in. rozwój umiejętności interpersonalnych i całej osobowości, pozwalający na unikanie sytuacji prowadzących do uzależnienia od alkoholu, narkotyków, nikotyny i innych środków zmieniających świadomość,
- „Porozmawiajmy o agresji” (MEN), którego celem jest m.in. wszechstronny rozwój osobowości, pomoc i zrozumienie siebie i innych ludzi oraz świata, dostarczanie wiadomości o rodzajach i przyczynach agresji, zapobieganie zachowaniom agresywnym i pomoc ,
- „Program profilaktyki uzależnień”(autorski), którego celem jest m.in. zapoznanie z rodzajami uzależnień, ich skutkami, przyczynami sięgania po środki uzależniające, wpływ uzależnienia na rodzinę, zwiększenie poczucia wartości, budowanie empatii, radzenie sobie z emocjami i stresem, asertywność, propagowanie zdrowego stylu życia,
- Program wychowania zdrowotnego - Ścieżkami zdrowia pt. „Ślepy zaulek” (Komenda Chorągwi Ziemi Lubuskiej), który dostarcza informacji na temat samego procesu

uzależnienia oraz jego rodzajów, m.in. od narkotyków, telemanii, alkoholu, nikotyny, leków. W programie zawarte są propozycje gotowych scenariuszy zajęć.

Wybiórczo również wykorzystano do zajęć filmy profilaktyczno-edukacyjne m.in. z serii: „Nie zamykaj oczu”, „Asertywność”, „Lekcje przestrogi”, „Pulapki nowoczesnych technologii”, „Niebezpieczna moda” oraz nagrania audio z serii „Opowiadki rodzinne” i teksty bajek z serii „Bajki bez przemocy”.

We współpracy z Poradnią Rodzinną zorganizowano spotkania warsztatowo-edukacyjne dla rodziców i opiekunów dzieci uczęszczających do świetlicy, które przeprowadziła pedagog. Tematami tych spotkań były:

- **Okres dojrzewania – jak go przetrwać.**
- **Dobry rodzic – karze czy nagradza? Rzecz o metodach wychowawczych.**

Ponadto- w ramach Ogólnopolskiej Kampanii „19 dni bez przemocy i krzywdzenia dzieci” zorganizowano spotkanie warsztatowo-edukacyjne dla rodziców i opiekunów dzieci z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji n.t.

- **Przemoc w rodzinie i procedura Niebieskiej Karty .**

Frekwencja uczestników i zainteresowanie doskonaleniem umiejętności wychowawczych rodziców i opiekunów nadal są niskie, choć wychowawcy każdemu dostarczyli imienne zaproszenie, a pracownicy socjalni MOPS prowadzili akcję informacyjną. Poza nielicznymi wyjątkami, obserwuje się niechęć rodziców przed zdobywaniem wiedzy i nabywaniem niezbędnych umiejętności wychowawczych.

## **10. Poradnia Rodzinna.**

W roku 2018 w Poradni Rodzinnej usługi świadczyli, zgodnie z posiadanymi kompetencjami zawodowymi, specjaliści:

- Psychologowie – 1 etat (umowa o pracę); 2 umowy zlecenia po 3 godz. tygodniowo;
- Pedagog – 2 godziny tygodniowo (1 umowa zlecenie);
- Terapeuta uzależnień – 7 godzin tygodniowo i 4 godziny tygodniowo (2 umowy zlecenie);
- Radca prawny – 3 godziny tygodniowo (1 umowa zlecenie);

W roku 2018, z pomocy specjalistów w Poradni Rodzinnej łącznie skorzystało 450 osób. Osoby objęte działaniami pomocowymi, konsultacjami to mieszkańcy Jawora.

Osoby zgłaszające się do poradni objęte zostały:

- Pomocą psychologiczną – 135 osób;
- Pomocą pedagogiczną – 50 osoby;
- Konsultacjami dotyczącymi uzależnień – 181 osób;
- Konsultacjami prawnymi – 84 osoby.

Na poszczególnych polach, działalność poradni wyglądała następująco:

1. W Poradni działa **Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych** w ramach którego prowadzone są:
  - Konsultacje indywidualne – psychoedukacja, diagnoza uzależnienia, kierowanie do ośrodków terapii uzależnień, opieka terapeutyczna po zakończeniu terapii odwykowej w ośrodkach terapii uzależnień, wsparcie w utrzymywaniu abstynencji, wsparcie w radzeniu sobie z nawrotami choroby;
  - Konsultacje rodzinne – pomoc, wsparcie i psychoedukacja dla osób współuzależnionych, członków rodzin osób uzależnionych;

W 2018 r. do terapeutów uzależnień zgłosiło się łącznie 181 osób. W tym:

- 47 osób nadużywających narkotyków;
- 71 osób nadużywających alkoholu;
- 13 osób z problemem uzależnień behawioralnych (hazard, komputer);
- 49 osób – rodziny i osoby zainteresowane problemem (tj. członkowie rodzin, partnerzy, uczniowie, kuratorzy, pracownicy socjalni MOPS w Jaworze, asystenci rodzin MOPS w Jaworze, pedagodzy);

W trakcie 88 dyżurów – udzielono w sumie 828 porad. Ponadto udzielano informacji i porad telefonicznie.

W 2018r. działała także **Grupa wsparcia zapobiegająca nawrotom (dla osób uzależnionych)**. Odbyło się 49 spotkań grupy, w tym: 44 – spotkania grupy dla dorosłych oraz 5 spotkań grupy dla młodzieży.

W poradni istnieje również możliwość bezpłatnego przeprowadzenia testów na obecność środków psychoaktywnych w organizmie (testy na mocz oraz na ślinę), z których korzystali mieszkańcy Jawora oraz pracownicy socjalni i asystenci rodzin MOPS w Jaworze. Najbardziej „popularne” testy wykorzystywane w Poradni to testy na obecność takich środków psychoaktywnych jak: marihuana, amfetamina, metamfetamina.

### **1. Pomocą psychologiczną objęto 135 osób.**

Główne działania psychologiczne prowadzone w Poradni to przede wszystkim porady i konsultacje psychologiczne jednorazowe lub konsultacje powtarzające się, w tym terapia indywidualna osoby dorosłej lub pary, a także spotkania rodzinne (rodzice wspólnie z dziećmi). Oprócz tego psychologowie prowadzą badania psychologiczne i wystawiają opinie psychologiczne (najczęściej są to opinie potrzebne do ubiegania się o stopień niepełnosprawności, do celów orzecznictwa).

Formy pomocy psychologicznej stosowane w Poradni to:

- Wywiad psychologiczny, rodzinny;
- Konsultacje indywidualne z osobą dorosłą;
- Terapia indywidualna osoby dorosłej;
- Konsultacje i sesje rodzinne;
- Konsultacje par małżeńskich;
- Konsultacje i terapia indywidualna dziecka;
- Diagnozowanie poziomu rozwoju intelektualnego, funkcjonowania poznawczego, społecznego osoby dorosłej;
- Diagnozowanie poziomu rozwoju intelektualnego dziecka;

Narzędzia wykorzystywane w pracy psychologicznej w poradni:

- Inwentarz Stanu i Cechy Leku STAI
- Skala Inteligencji Wechslera dla Dorosłych
- Skala Inteligencji Wechslera dla Dzieci
- Test Osobowości i Zainteresowań

- Metoda Konfrontacji z Sobą Hermansa
- Rysunek rodziny
- Test Drzewa
- Kwestionariusz Komunikacji Małżeńskiej
- Test matrycy Ravena
- Test stosunków Rodziny
- Skala Dojrzałości Umysłowej Columbia
- Test Rozwoju Percepcji Wzrokowej M. Frostig
- Inne kwestionariusze i pomoce pedagogiczne.

***Pomoc psychologiczna*** w Poradni obejmowała problematykę z zakresu:

- kryzysy osobiste związane z różnymi trudnymi doświadczeniami życiowymi;
- zaburzeń depresyjnych i wpływu tych zaburzeń na funkcjonowanie osoby w środowisku, w relacjach rodzinnych i z innymi ludźmi;
- przeżywanie żałoby po starcie bliskiej osoby;
- wpływ uzależnienia jednego członka rodziny na cały system rodzinny;
- problematyka współuzależnienia;
- zaburzone funkcjonowanie DDA (Dorosłych Dzieci Alkoholików) i DDD (Dorośle Dzieci z rodzin Dysfunkcyjnych);
- przemoc domowa spowodowana nadużywaniem alkoholu lub środków psychoaktywnych przez jednego członka rodziny (przemoc fizyczna, psychiczna, ekonomiczna);
- uzależnienie od narkotyków i innych środków psychoaktywnych (w tym psychotropowych) oraz jego wpływ na funkcjonowanie całej rodziny;
- zaburzeń funkcjonowania związanych z eksperymentowaniem z narkotykami u młodzieży;
- zagrożenie samobójstwem;
- zaburzenia psychiczne (psychotyczne, depresyjne, lękowe, zaburzenia adaptacyjne, i In.);
- zaburzone funkcjonowanie dzieci w systemie rodzinnym (zaburzenia emocjonalne, problemy wychowawcze, zaburzone funkcjonowanie w systemie szkolnym);
- problematyka zaburzonych relacji małżeńskich;
- problemy funkcjonowania rodzin zrekonstruowanych, rodzin zastępczych;
- zespół stresu pourazowego – po wypadkach komunikacyjnych;
- psychologiczne odrażliwienie po sytuacji trudnej, traumatycznej;
- funkcjonowanie społeczne i psychoemocjonalne po opuszczeniu zakładu karnego;



- problematyka uzależnienia od komputera/internetu, gier hazardowych;
- zaburzenia związane z agresją i nieradzeniem sobie ze złością.

Na bieżąco i według potrzeb współpracowano z: psychologami, pedagogiem, terapeutą uzależnień, i prawnikiem Poradni Rodzinnej, kuratorami sądowymi Sądu Rejonowego w Jaworze, pracownikami socjalnymi i asystentami MOPS w Jaworze, dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji w Jaworze oraz pedagogami i psychologami szkolnymi, jak również z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Jaworze.

## **2. Pomocą pedagogiczną objęto 50 osoby.**

Pomoc pedagogiczna opierała się głównie na oddziaływaniach pedagogicznych wobec dzieci i młodzieży, w oparciu o diagnozę (opinia psychologiczno-pedagogiczna, zalecenia, wskazania do pracy z dzieckiem). Spotkania indywidualne z dziećmi, rozmowy i konsultacje z rodzicami.

Poradnia wykonuje diagnozy pedagogiczne dla potrzeb Świetlicy Środowiskowej z elementami socjoterapii przy MOPS w Jaworze – 9 diagnoz;

Konsultacje dla rodziców – 9 osób;

Porad i skierowań do innych specjalistów odnotowano 6;

Ponadto w Poradni prowadzone były **Warsztaty dla Rodziców** – dwie edycje, każda po 6 grupowych spotkań; łącznie objęto tą formą pomocy 18 rodziców, kierowanych do udziału w warsztatach z Sądu Rejonowego w Jaworze, MOPS w Jaworze; oraz spotkania szkoleniowo-warsztatowe dla 10 rodziców dzieci uczęszczających do Świetlicy Środowiskowej przy MOPS w Jaworze na temat „Dobry rodzic – karze czy nagradza”

Zgłaszane problemy dotyczyły:

- problemy wychowawcze w rodzinie;
- konfliktów między rodzicami na tle wychowywania dzieci;
- ograniczenia praw rodzicielskich jednego rodzica i kontaktów z drugim rodzicem po orzeczonej separacji, rozwodzie;
- trudnościach dziecka w kontaktach z rówieśnikami;
- kłopotów w nauce.

Klienci po przeprowadzeniu z nimi rozmowy diagnozującej problem i udzieleniu wsparcia byli w większości przypadków kierowani w dalszej kolejności do specjalistów – w tutejszej poradni lub innych.

Na bieżąco i według potrzeb współpracowano z: psychologiem, i prawnikiem Poradni Rodzinnej, kuratorami sądowymi, pracownikami socjalnymi i asystentami MOPS, pedagogami i psychologami szkolnymi oraz z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Jaworze.

3. **Pomoc prawna** – łącznie skorzystało z tej formy pomocy 84 osoby.

W 2018 r. udzielono łącznie 95 porad prawnych dla 84 osób. W tej liczbie odnotowano 20 osób – ofiar przemocy.

Zgłaszane problemy dotyczyły ochrony przed przemocą w rodzinie (w tym zakresie udzielono porad dotyczących zgłaszania przemocy w ramach procedury Niebieskie Karty). Ponadto udzielono porad w kwestiach przyznawania prawa do świadczeń alimentacyjnych, problemów związanych z rozwodem, separacją małżeństwa, podziałem majątku po rozwodzie i problemów mieszkaniowych.

### **Szkolenia i kampanie:**

W Poradni przeprowadzono dwie edycje **Warsztatów dla rodziców:**

- I edycja – 07.05.2018 – 11.06.2018r.
- II edycja – 24.09.2018 – 29.10.2018r

Łącznie w dwóch edycjach wzięło udział 16 osób. Warsztaty kierowane są do rodziców chcących doskonalić swoje umiejętności i kompetencje rodzicielskie. To zajęcia prowadzone w formie grupowej, metodą warsztatową, z elementami Porozumienia bez Przemocy, a więc związane ściśle z profilaktyką przemocy w rodzinie. Do udziału w warsztatach kierowane są osoby z MOPS w Jaworze oraz osoby ze wskazaniem z Wydziału Rodzinnego i Nietletnich Sądu Rejonowego w Jaworze oraz Szkoły Podstawowej nr 5 w Jaworze.

### **Szkolenia przeprowadzone w poradni:**

- Szkolenie „Procedura Niebieskiej Karty – niezbędna dokumentacja oraz zasady efektywnego monitoringu sytuacji w rodzinie” odbyło się 26.01.2018r. Wzięli w nim udział członkowie grup roboczych GZI w Jaworze, czyli pracownicy socjalni i asystencji rodzin MOPS w Jaworze oraz dzielnicowi z terenu Jawora KPP w Jaworze.

- W dniach 9-10.06.2018r. odbyły się „Warsztaty empatycznej komunikacji inspirowane metodą Porozumienia Bez Przemocy”. W warsztacie wzięli udział (łącznie 11 osób) pracownicy Ośrodka.
- Poradnia Rodzinna brała udział w Kampanii prowadzonej przez GZI w Jaworze „19 dni przeciwko przemocy wobec dzieci i młodzieży”, która miała miejsce od 1 do 19 listopada 2018r.. Przeprowadzono akcję informacyjną dotyczącą zjawiska przemocy w rodzinie, rozpowszechniano ulotki i materiały profilaktyczne dotyczące radzenia sobie w sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie.

W Poradni działa ***Punkt Konsultacyjny dla ofiar przemocy domowej.***

Poradnia zapewnia konsultacje dla ofiar przemocy domowej, w ramach których prowadzone są działania psychoedukacyjne (edukacja dotycząca procedury Niebieskiej Karty, praw i możliwościach uzyskania pomocy, konsultacje prawne – omówione w punkcie dot. porad prawnych), wspierające konsultacje, terapia indywidualna, rodzinna) oraz interwencje kryzysowe przy ścisłej współpracy z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Jaworze, pracownikami socjalnymi i asystentami rodzin MOPS w Jaworze oraz kuratorami Sądu Rejonowego w Jaworze.

W ramach prowadzonych działań sprawcy przemocy kierowani są do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze. Ponadto kieruje się ich także do terapeuty uzależnień, poradni odwykowych oraz na konsultacje psychiatryczne (w zależności od konkretnego problemu i jego diagnozy).

## **11. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.**

Zespół asysty rodzinnej realizował w 2018 r. zadania gminy wynikające z ustawy o **wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:**

1. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.
2. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
3. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W 2018 roku zatrudnionych na umowę o umowę o pracę było 2 asystentów rodziny, którzy wykonywali swoje zadania w miejscu zamieszkania wspieranych rodzin oraz w siedzibie Ośrodka.

Asystenci rodziny współpracowali z 34 rodzinami, gdzie liczba dzieci wynosiła 82.

Asystenci rodzin w 2018 roku podjęli współpracę z 7 nowymi rodzinami. Zakończono współpracę z 10 rodzinami, w tym 4 ze względu na brak współpracy, 2 ze względu na zmianę miejsca zamieszkania, 1 z powodu pozbawienia władzy rodzicielskiej, 1 ze względu na umieszczenie dziecka pod opieką drugiego rodziców, 2 ze względu na osiągnięcie celów. Ponadto monitorowano rodziny, z którymi zakończono już pracę.

W funkcjonowaniu rodzin objętych wsparciem, występowały różne problemy. Wyszczególnić można m.in.:

- niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodziców,
- choroby i niepełnosprawność występujące w rodzinie,
- uzależnienia i współuzależnienia w rodzinie,
- bezrobocie,
- przemoc.

Asystenci rodzin podejmowali działania w zakresie:

- Zwiększenia wydolności opiekuńczo – wychowawczej rodziców lub opiekunów rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej,
- Poprawy stanu zdrowia oraz radzenia sobie z niepełnosprawnością lub zaburzeniami rozwojowymi dzieci występujących w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej,
- Ograniczenia sytuacji kryzysowych w rodzinach powstających w wyniku występujących uzależnień i współuzależnień,
- Przeciwdziałania marginalizacji i degradacji społecznej rodziny poprzez zaktywizowanie zawodowe członków rodziny pozostających bez pracy,
- Zwiększenie bezpieczeństwa rodziny poprzez przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Asystenci rodzin pracowali z podopiecznymi w ich miejscu zamieszkania, w tut. MOPS, a także wg potrzeb organizowali wspólne wyjścia z klientami np. do instytucji, poradni specjalistycznych, pałcówek oświatowych i in.

Asystenci rodzin stale współpracowali z wieloma instytucjami, m.in.:

- Komenda Policji w Jaworze
- Sąd Rejonowy w Jaworze: wydział rodzinny i nieletnich, wydział kurateli sądowej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze – koordynatorzy pieczy zastępczej, zespoły okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
- Placówki oświatowe i in. – szkoły, przedszkola, żłobek, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jaworze, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Jaworze
- Świetlice i kluby środowiskowe
- Poradnie specjalistyczne: lekarze rodzinni oraz specjaliści, psychologowie, terapeuci ds. uzależnień, ds. przemocy i in.
- Szpitale, Ośrodki leczenia Uzależnień
- Placówki opiekuńczo – wychowawcze – Dom Małych Dzieci w Jaworze (Zespół okresowej oceny sytuacji dziecka), Dom Dziecka w Kaczorowie, Chata SKSK w Żarowie
- Powiatowy Urząd Pracy w Jaworze
- ZUS
- Urząd Miasta w Jaworze
- Starostwo Powiatowe w Jaworze
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny Ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

## **12. Gminny Zespół Interdyscyplinarny.**

Gminny Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Jaworze, powołany Uchwałą nr XI/36/11 Rady Miejskiej w Jaworze z dnia 30 marca 2011r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków gminnego zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania, to grupa specjalistów z różnych instytucji działających w Jaworze, łącząca swoją wiedzę i umiejętności, podejmująca współpracę i skoordynowane działania, by przeciwdziałać zjawisku przemocy w rodzinie na terenie miasta Jawor. Jego funkcjonowanie określone jest w drodze porozumień zawartych między gminą a podmiotami niosącymi pomoc osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie.

Posiedzenia Gminnego Zespołu odbywają się średnio raz na kwartał. W 2018 r. odbyło się 5 posiedzeń. W spotkaniach brali udział wszyscy członkowie zespołu. Podczas posiedzeń zespołu omawiano aktualną sytuację związaną z funkcjonowaniem procedury Niebieskie Karty na terenie miasta Jawor, funkcjonowaniem grup roboczych GZI oraz planowano i podejmowano działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W 2018 r. do przewodniczącego GZI w Jaworze wpłynęło 46 formularzy Niebieska Karta - A, które rozpoczynały procedurę w konkretnych rodzinach.

Do prowadzenia wszystkich wszczętych procedur powołano grupy robocze, w skład których wchodziły najczęściej pracownicy socjalni i psycholog MOPS w Jaworze, policjanci dzielnicowi KPP w Jaworze, asystenci rodzin MOPS w Jaworze, przewodniczący GKRPA w Jaworze, pedagodzy ze szkół (Szkoła Podstawowa nr 1, 2 i 5 w Jaworze, Powiatowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Jaworze), kuratorzy zawodowi Sądu Rejonowego w Jaworze, przedstawiciele z Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Jaworowy Start” w Jaworze. Na posiedzenia grup roboczych zapraszane były osoby podejrzane o to, że doświadczają przemocy w rodzinie oraz wzywane osoby podejrzane o stosowanie tej przemocy. W większości procedur osoby poszkodowane nawiązywały współpracę z członkami grup roboczych, mniejsza współpraca lub jej brak odnotowano z osobami podejrzanyymi o stosowanie przemocy w rodzinie.

W 2018 r. wszczęto 46 nowych procedur Niebieskie Karty, z czego 36 wszczęła Komenda Powiatowa Policji w Jaworze, 9 – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze, 1 – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jaworze. Oprócz wszczętych w 2018r. procedur prowadzono także procedury rozpoczęte jeszcze w 2017 r. Łącznie w roku objętym sprawozdaniem prowadzono 84 procedury Niebieskiej Karty. W ramach prac grup roboczych we współpracy z ofiarami przemocy założono 34 Niebieskie karty – C, a w ramach współpracy z osobami podejrzanyymi o stosowanie przemocy 35 Niebieskich Kart – D. W większości wszczętych procedur w 2018 r. przyczyną problemów w relacjach pomiędzy członkami rodziny, a tym samym źródłem zachowań przemocowych było nadużywanie alkoholu i środków psychoaktywnych przez jednego członka rodziny.

Efekty i rezultaty pracy poszczególnych grup roboczych GZI w Jaworze:

- skierowano 15 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie do programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy prowadzonego w Powiatowym Centrum

Pomocy Rodzinie w Jaworze. Większość z nich podjęła spotkania z terapeutą w ramach tego programu.

- członkowie grup roboczych skutecznie motywowali osoby objęte pomocą do podjęcia terapii uzależnienia i współzależnienia oraz kontaktu z psychologiem. Ponadto, w każdej sytuacji, kiedy w rodzinie były dzieci oferowano pomoc i wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla nich;
- rodziny objęte procedurą mogły skorzystać z pomocy i konsultacji prawnych oraz wsparcia socjalnego, w zależności od potrzeb;
- 26 osób dotkniętych przemocą w rodzinie skierowano do psychologa – stała współpraca z Poradnią Rodzinną przy MOPS w Jaworze;
- 25 osób zostało skierowane do terapeuty uzależnień – stała współpraca z Punktem Konsultacyjnym dla osób uzależnionych w Poradni Rodzinnej MOPS w Jaworze, z Poradnią Uzależnień w Przychodni Kormed, z Poradnią Terapii Uzależnień i Współzależnienia od Alkoholu w Przychodni Rejonowej w Jaworze, ze Stowarzyszeniem „Azyl”;
- sporządzono 9 wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jaworze o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego;
- złożono 9 wniosków do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Jaworze, o wgląd w sytuację dziecka;
- w rodzinach objętych procedurą Niebieskie Karty regularnie odbywał się monitoring sytuacji w rodzinie, który prowadzili pracownicy socjalni MOPS w Jaworze oraz policjanci dzielnicowi KPP w Jaworze;
- monitoringiem w rodzinie objęte były również rodziny, w których zamknięto procedurę. W tych rodzinach monitoring odbywał się przez 6 miesięcy, średnio 1 – 2 razy w miesiącu;

W 2018 r. prowadzono aktywnych 84 procedur Niebieskie Karty. Grupy robocze opracowały do każdej z nich Indywidualny Plan Pomocy. Łącznie odbyły się 182 posiedzenia grup roboczych. W roku objętym sprawozdaniem zakończono 47 procedur Niebieskie Karty, w tym 23 z powodu ustania przemocy w rodzinie, a w 24 przypadkach, na podstawie ustaleń, rozpoznania sytuacji w rodzinie i monitoringu, z powodu braku zasadności dalszych działań.

W 2018 r. GZI w Jaworze zajął się również działaniami dotyczącymi profilaktyki z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Rozpowszechniano ulotki, broszury oraz plakaty informacyjne dotyczące różnych form przemocy w rodzinie oraz możliwościach skorzystania z pomocy, a także materiały bezpośrednio kierowane do osób stosujących przemoc. Materiały te były udostępniane na bieżąco podczas posiedzeń grup roboczych GZI, trafiały zarówno do

osób doznających różnych form przemocy w rodzinie, jak również do osób podejrzanych o stosowanie tej przemocy. Materiały te przekazywane też były na bieżąco do placówek oświatowych w Jaworze i innych instytucji zajmujących się realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, celem szerzenia informacji dotyczących funkcjonowania procedury Niebieskie Karty.

Ponadto GZI w Jaworze przygotował informacje dotyczące przemocy w rodzinie dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz osób będących świadkami przemocy w rodzinie wraz z informacjami, gdzie można zgłosić się po pomoc. Informacje te zostały udostępnione na stronie Urzędu Miasta w Jaworze, w zakładce GZI w Jaworze oraz na stronie MOPS w Jaworze. Ponadto na stronie MOPS w Jaworze aktualizowano informacje dotyczące funkcjonowania w Jaworze Punktu Konsultacyjnego dla ofiar przemocy działającego w Poradni Rodzinnej przy MOPS w Jaworze.

Równolegle z powyższymi zadaniami członkowie Gminnego zespołu oraz członkowie grup roboczych GZI w Jaworze brali udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz realizacji procedury Niebieskie Karty, celem podnoszenia swoich kompetencji zawodowych oraz dbania o profesjonalne podejście w ramach pracy w obszarze przemocy w rodzinie. Warto nadmienić, że wszyscy pracownicy socjalni MOPS i asystenci rodzin MOPS w Jaworze są członkami grup roboczych GZI w Jaworze. Łącznie odbyły się 4 szkolenia, w których udział wzięło łącznie 49 osób.

Przewodnicząca GZI w Jaworze przeprowadziła szkolenie dla pracowników socjalnych MOPS w Jaworze z zakresu realizacji procedury Niebieskie Karty i funkcjonowania grup roboczych.

### **III. WNIOSKI KOŃCOWE**

Ośrodek realizuje zadania i prowadzi działania wynikające z ustaw oraz podejmuje nowe inicjatywy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, które są niezbędne, żeby instytucja pomocy społecznej była skuteczna, efektywna i nowoczesna. Mając na uwadze zawarte dane w niniejszym opracowaniu oraz ich analizę należy stwierdzić, że najważniejsze potrzeby w obszarze pomocy społecznej będą kształtowały się następująco:



- 1) Zabezpieczenie środków finansowych na realizację zadań Ośrodka,
- 2) Utworzenie dla osób bezdomnych ogrzewalni lub noclegowni, a także łaźni i pralni,
- 3) Zwiększenie środków finansowych w budżecie Ośrodka na wynagrodzenia, z uwagi na pojawiające się braki specjalistów oraz możliwość odejścia już zatrudnionych

